

OTDK-DOLGOZAT

2015.

**ÁLLATASSZISZTÁLT TERÁPIÁVAL FOGLALKOZÓ
VÁLLALKOZÁS LÉTREHOZÁSA ÉS ANNAK SZOLGÁLTATÁSI
PALETTÁJA IRÁNTI IGÉNY FELMÉRÉSE**

**ESTABLISHING AN ENTERPRISE DEALING WITH ANIMAL-
ASSISTED THERAPY, AND ASSESSING THE DEMAND FOR ITS
SERVICES**

Kézirat lezárva: 2014. május 3.

Tartalomjegyzék

Ábrajegyzék.....	5
Bevezetés.....	1
1 Irodalmi áttekintés	3
1.1 Az állatasszisztált terápia turisztikai szempontból	3
1.1.1 Egészségturizmus	3
1.1.2 A lovas turizmus.....	4
1.2 Az állatasszisztált terápia gyógyászati besorolása.....	4
1.2.1 Hivatalos orvoslás, egészségügy	5
1.2.2 Alternatív gyógyászat.....	5
1.2.3 Természetgyógyászat	6
1.2.4 Népi gyógyászat	8
1.3 A mozgásterápia története	10
1.4 Az állatasszisztált terápia története.....	13
1.5 Az állatasszisztált terápia formái	13
1.6 Az asszisztáló állatok.....	14
1.6.1 Lovas terápia	14
1.6.2 Delfinterápia.....	15
1.6.3 Kutyás terápia.....	16
1.6.4 Egyéb állatok.....	18
1.7 Segítő kutyák bevonásának lehetőségei és eredményei	20
2 Anyag és módszer áttekintése, saját vizsgálat/elemzés bemutatása	31
2.1 Egy kutyás terápiával foglalkozó szervezet bemutatása.....	31
2.2 A térségben található további szervezetek rövid bemutatása	34
2.3 Állatok az Emberekért Egyesület	36
2.3.1 Bevezetés, célmeghatározás	36
2.3.2 Terület regionális bemutatása.....	37

2.3.3	Telephely elérhetősége	37
2.3.4	Megközelítési lehetőségek	38
2.3.5	Egyesület jelenlegi tagjai	39
2.3.6	A telephely kialakítása négy éves ütemterv alapján.....	39
2.3.7	A szolgáltatási paletta kialakítása	44
2.3.8	Az intézmények igényfelmérő kérdőíveinek elemzése	46
2.3.9	A kutyakiképzésről röviden.....	50
2.3.10	Vizsgaszabályzatok segítőkutyák oktatóinak	52
3	Következtetések, javaslatok	53
	Összefoglalás.....	58
	Irodalomjegyzék.....	60
	Szakirodalmak	60
	Egyéb irodalmak.....	61
	Mellékletek.....	62

Ábrajegyzék

1. ábra: Hivatalos orvoslás; forrása: <http://www.metropol.hu/itthon/cikk/1087391-gyerekbarnat-orvoslas-sok-mulik-az-intezmenyen>
2. ábra: Természetgyógyászat; forrása: <http://www.reumatologia-debrecen.hu/content/termszetgyogyasz-debrecen-77.html>
3. ábra: A fizio- és fizioterápiás eljárások felosztása; forrása: Szalay Attila: Mozgásterápia
4. ábra: Népi gyógyászat; forrása: <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1506.html>
5. ábra: Sérült kislány egy hippoterápiás lóval; forrása: <http://www.haziallat.hu/lovak-lovasok/lovaglas-lovassportok/lo-terapia/2233/>
6. ábra: Delfinterápia egy palackorrú delfin segítségével; forrása: <http://www.mamavilag.hu/delfin.htm>
7. ábra: Motiváció; forrása: <http://www.ujeuropaalapitvany.hu/cikk/2012-februar-schroterne-vari-anita-terapias-kutyavezeto>
8. ábra: Gyermek-kutya kapcsolat; forrása: <http://kutyater.hu/cikk/137/miert-jo-ha-a-gyerek-kutya-mellett-cseperedik-felo>
9. ábra: Madárterápia; forrása: <http://www.ujeuropaalapitvany.hu/cikk/2012-oktober-boldizsar-ildiko-meseterapeuta>
10. ábra: Kapcsolat fogyatékos személyekkel; forrása: Loványi_Piczko
11. ábra: Tisztáson való elhelyezkedés a fogyatékos személyekhez viszonyítva; forrása: Loványi-Piczko
12. ábra: A fogyatékos személyekről alkotott vélemény; forrása: Loványi-Piczko
13. ábra: A fogyatékos személyek jellemzése; forrása: Loványi-Piczko
14. ábra: A társadalom megítélése a fogyatékosok szemszögéből – a gyermekek szerint; forrása: Loványi-Piczko
15. ábra: Fogyatékosokkal kapcsolatos kijelentések osztályozása; forrása: Loványi-Piczko
16. ábra: Loványi Eszter és hallássérült-segítő kutyája, Kuku; forrása: saját fotó
17. ábra: Sziget fesztivál, NEO csapat; forrása: <http://indafoto.hu/lofty/image/19317969-8931acf6/576011>
18. ábra: Vakvezető golden retriever; forrása: <http://www.szeretlekmagyarorszag.hu/kutyak-a-vak-emberekert/>
19. ábra: Magyarország régiói; forrása: <http://mercator.elte.hu/~gadoaat/Webterkep/mo.html>

20. ábra: GPS koordináta; forrása: <http://www.futas.net/hungary/Budapest/gps-koordinatak.php>
21. ábra: Megközelítés, környezet; forrása: <https://maps.google.hu/maps>, saját készítésű
22. ábra: A telephely; forrása: saját fotó
23. ábra: Telephelyhez tartozó szántóföld; forrása: saját fotó
24. ábra: Szolgáltatási paletta; forrása: saját adatok alapján
25. ábra: Szolgáltatások igénybevételének helye; forrása: saját készítésű
26. ábra: Szolgáltatásokon való részvétel időtartama; forrása: saját készítésű
27. ábra: Szolgáltatás igénybevétele; forrása: saját készítésű
28. ábra: Szolgáltatásokra szánt összeg; forrása: saját készítésű
29. ábra: A kutyám és én; forrása: a pályamunkához készített fotó
30. ábra: Folyamatos figyelem; forrása: a pályamunkához készített fotó
31. ábra: A sérült fiú bevitele a medencébe; forrása: saját fotó
32. ábra: A sérült fiú bevitele a medencébe 2; forrása: saját fotó
33. ábra: A sérült fiú bevitele a medencébe 3.; forrása: saját fotó
34. ábra: Delfinsimogató; forrása: saját fotó
35. ábra: A foka közelsége a nézőkhöz; forrása: saját fotó
36. ábra: Előkészületek a delfinsimogatóhoz; forrása: saját fotó
37. ábra: A delfinekkal való kapcsolat; forrása: saját fotó
38. ábra: Öröm a kislány arcán; forrás: saját fotó
39. ábra: Telephely tervrajza; forrása: <http://maps.google.hu/maps>, saját készítésű
40. ábra: Szolgáltatások; forrása: saját adatok alapján

Bevezetés

„A kutya valóságos szent; természeténél fogva tisztaszívű és őszinte. Ösztönszerűen tudja, hogy mikor nincs rá szükség:

Órákig képes nyugodtan feküdni, mikor királya belemerül a munkába. Ám amikor a király szomorú és szorong, odalopakodik hozzá, hogy az ölébe hajtsa a fejét:

Ne félj! Sose bánd, ha mindenki más el is hagy! Gyere! Sétáljunk egyet, és felejtsd el az egészet!”

Axel Munthe

Mikor a kisgyermekektől megkérdezzük, hogy mi lesz a foglalkozásuk mikor felnőnek, csillogó szemmel kiáltják: „Én tűzoltó leszek!”, „Én balerina vagy királylány!”, „Én az űrben fogok utazgatni!”.

Mikor én voltam kisgyerek és ezt megkérdezték tőlem, azonnal rávágtam, hogy állatorvos leszek. Az akkor nem számított, hogy az állatorvos többféle állattal is foglalkozik, nem csak a kutyákkal; én váltig állítottam, hogy az leszek.

Később, az általános iskola utolsó éveiben már azt a választ adtam, hogy gyógypedagógus leszek, aki segít a beteg gyermekeken, de állatok segítségével. Még nem tudtam, ezt hogyan lehetne kivitelezni, csak azt tudtam, hogy az otthoni kis kedvenceim nekem mennyit segítettek a nehéz időkben.

Teltek az évek, és szerencsére úgy alakult az életem, hogy sok országban járhattam, sok kultúrát megismerhettem, és beleszerettem a turizmusba, az utazásba, a különböző emberekbe, idegen nyelvekbe. Így számomra nyilvánvaló volt, hogy érettségi után milyen szakra fogok jelentkezni, és egy pillanatot sem akadémkoskodtam, mikor el kellett küldeni a megfelelő irataimat és felvételi jelentkezésemet.

Jöttek-mentek az egyetemen eltöltött évek, majd eljött az idő, amikor a pályamunka témáját ki kellett választani. Evidensnek tűnt, hogy a számomra két fontos irány közül (turizmus és állatasszisztált gyógypedagógia), az elhanyagoltat válasszam témámnak, ami valamilyen

szinten kapcsolódik az animátori tantárgyhoz, a mozgásterápiához. Így jött az ötlet, hogy a saját tapasztalataimat, az önkéntes munkákból tanultakat, és a választott szervezet munkája közben látottakat leírom, és valamilyen szinten megismertessem másokkal is e szép szakma előnyeit és hátrányait.

Az utóbbi évtizedekben a gazdasági fejlődés, karrierépítés fontossága, az egyre gyorsabb tempójú élet, a folyamatos stressz mind-mind hozzájárult ahhoz, hogy a születő gyermekek között növekvő ütemet mutat a sérültek száma. A stressz miatti koraszülés az egyik okozója a csecsemők ideghártya leválásának, mely következményes vaksághoz vezethet, a 35 év fölötti gyermekvállalás egyik hatalmas szövődménye lehet a Down-kór megjelenésének, illetve a 25 év alatti anyák és 40 év feletti apák gyermekvállalása vezethet a kisgyermekkorai autizmus kialakulásához.

Mivel egyre nagyobb számban jelennek meg a fogyatékkal élő emberek, szükséges segíteni őket azáltal, hogy a társadalom nem kirekeszti, hanem befogadja, egyenlő félként kezeli őket; illetve segítőkutyák, állatok segítségével könnyebbé teszi az életüket.

Pályamunkámban egy olyan vállalkozás tervét hoztam létre, mely segítőkutyák kiképzésével foglalkozik, ezen kívül további állatasszisztált szolgáltatást nyújt egészséges és fogyatékkal élő gyermekek és felnőttek számára, így segítve a társadalmi beilleszkedést a diszlexiás, diszgráfiás kisgyermektől kezdve a tolószékbe kényszerült idős emberig.

Azért, hogy felmérjem az igényeket, kérdőívezést hajtottam végre különböző intézményekben, mint például óvodákban, iskolákban és szociális otthonokban.

Célom, hogy egy olyan vállalkozást hozzak létre, mely minden felmerülő igényt kielégít, nyitott minden érdeklődő számára és boldogságot hoz az állatok révén az emberek életébe.

1 Irodalmi áttekintés

1.1 Az állatasszisztált terápia turisztikai szempontból

1.1.1 Egészségturizmus

Az egészségturizmus az idegenforgalom egy speciális formája, mely során az egyén orvosi kezelés vagy műtét elvégzése céljából az országon belül vagy országon kívül utazik, és az adott helyen hosszabb időt eltölt. Ez minden az egészséggel összefüggő turisztikai utazást magába foglal, melynek motivációja a különböző betegségek megelőzése, az egészségi állapot javítása, betegségek gyógyítása és az egészségi állapot megőrzése.

„Az egészségturizmus az ország turisztikai kínálatában meghatározó. A Nemzeti Turizmusfejlesztési Stratégia prioritásai között első helyen szerepel, de a II. Nemzeti Fejlesztési terv, az Országos Területfejlesztési Konceptió és a II. Széchenyi Terv is kiemelt szerepet szán az egészségturizmus fejlesztésének.

Az egészségturizmust két nagy csoportba oszthatjuk:

- *Gyógyturizmus:* Célja az egészségi állapot javítása és a betegségek gyógyítása.
- *Wellness turizmus:* Célja elsősorban a betegségek megelőzése, az egészség megőrzése a fizikai és mentális állapot javítása. (Guth 2011)”

Az állatasszisztált terápia szempontjából, az egészségturizmus két csoportja közül nehéz választani. A wellness turizmus lényege a fenti célokon kívül a pihenés, a családi kapcsolatok és a szépségápolás. A gyógyturizmusnál a gyógyfürdők, gyógyvízzel rendelkező orvosi központok felkeresése, és ott hosszabb idő eltöltése, különböző orvosok által előírt kúrák betartása a feladat.

Ezen információkat tudva úgy gondolom, hogy az állatasszisztált terápiát felkereső emberek gyógy turisták, mert céljuk az egészségi állapotuk javítása, melyet állatok bevonása mellett, azok segítségével tesznek, úgy, hogy mindig jelen van a megfelelő szakember.

1.1.2 A lovas turizmus

„A lovas turizmus, a szabadidős lovaglás körébe tartozik a lovaglás és a hajtás minden olyan ága, amelyet az ember a szabadidejében, kedvtelésből vagy egészsége érdekében, saját költségén, alkalomszerűen vagy rendszeresen űz.

A lovas turizmus egyes területei:

- lótenyésztés;
- lovassport szervezése;
- hobбилovasok kíséréte;
- állatsimogatás, kocsikáztatás;
- fogatozás és aktív lovas táborok tartása,
- nomád túrák vagy lovas életmódtáborok szervezése.” (Vásárhelyi terv továbbfejlesztése 2008)

Kétfajta lovasturisztikai szolgáltatás létezik, az aktív és passzív szolgáltatások. Az aktív lovasturisztikai szolgáltatások közé azok a lovas foglalkozások tartoznak, melyekben az egyén részt vesz, így közvetlen kapcsolat van a ló és a szolgáltatást igénybevevő személy között. Ilyen szolgáltatás például a lovagoltatás, fogathajtás, lovas íjászat, lovas tábor és a különböző lovakkal kapcsolatos tanfolyamok.

A passzív lovasturisztikai szolgáltatások lényege, hogy az egyén nézőként van jelen, nincs közvetlen kapcsolat közte és a ló között. Célja a szórakozás, a nézőként átélt élmény megszerzése. Passzív szolgáltatás például a lovasbemutató (csikósbemutató), lovastorna, ostrombemutató, díjugratás, fajtabemutató, lovas játékok, népies fogatok versengése.

Ebben az esetben, a lovas turizmus egészségturisztikai oldala a meghatározó, mivel az állatasszisztált terápiát igénybevevők a terápiás lovagoltatásért érkeznek, illetve a különböző állatok megismeréséért, simogatásáért.

1.2 Az állatasszisztált terápia gyógyászati besorolása

Magyarországon több gyógyászati eljárás is megtalálható, viszont nincs arról adat, hogy az állatasszisztált terápia mely gyógyászati ágba tartozik, így sorba veszem a különböző eljárásokat, végül elhelyezem ezt a terápiás módszert a megfelelő gyógyászati eljárásba.

1.2.1 Hivatalos orvoslás, egészségügy

„Az egészségügy a társadalom azon tevékenységeinek strukturált rendszere, amely az egészség megőrzését, a betegségek megelőzését és gyógyítását, krónikus betegségek esetében azok kezelését szolgálja.” (www.wikipedia.hu 2013)

Az egészség a teljes testi, lelki és szociális jólét állapota, és nem csupán a betegség vagy fogyatékosság hiánya. (WHO)

„Az egészség dimenziói:

- *biológiai egészség:* a szervezetünk megfelelő működése
- *lelki egészség:* személyes világnézetünk, magatartásbeli alapelveink, illetve a tudat nyugalmanak és az önmagunkkal szembeni békének a jele
- *mentális egészség:* a tiszta és következetes gondolkodásra való képesség
- *emocionális egészség:* az érzések felismerésének, illetve azok megfelelő kifejezésének a képessége
- *szociális egészség:* másokkal való kapcsolatok kialakításának egészsége.” (www.wikipedia.hu 2013)

1. ábra: Hivatalos orvoslás; forrása:

<http://www.metropol.hu/itthon/cikk/10873-91-gyerekbarat-orvoslas-sok-mulik-az->

1.2.2 Alternatív gyógyászat

Az alternatív gyógyászat összefoglaló kategóriánév. A fogalmába beletartozik minden olyan technika, melyet a napjainkban jelen lévő kórházi kezelés, a tudományosan alátámasztott terápiás eljárások és gyógyszerek helyett alkalmaznak. Így részei a nem-tudományos, spirituális és vallási összefüggésű gyógyítási módszerek és az Európán kívül alkalmazott hagyományos módszerek is, melyeknek hatása nincsen bizonyítva.

Emiatt az alternatív és kiegészítő gyógymódok körébe igen eltérő gyógymódok tartoznak:

- Amelyek bizonyítottan hatástalanok, ennek ellenére hisznek bennük, például a homeopátia;
- Azok a gyakorlatban használt gyógymódok, amelyek hatását még sohasem vizsgálták vagy próbálták bebizonyítani;
- Amelyek hatását eddig még nem sikerült sem bebizonyítani, sem megcáfolni, de már vizsgálták azokat. (www.wikipedia.hu 2013)

2. ábra: Természetgyógyászat;
forrása: <http://www.reumatologia-debrecen.hu/content/termszetgyogysz-debrecen-77.html>

1.2.3 Természetgyógyászat

„A természetgyógyászat az ember természetes öngyógyító képességének segítségével és a természetben megtalálható anyagok gyógyító hatásaival, alkalmazásával foglalkozó irányzatok összefoglaló neve. Az alternatív gyógyászat domináns részhalmaza, és a komplementer gyógyászat alapvető metszeteit képviseli.” (Klaus-Christof Schimmel 1992)

A természetben többféle energiát találhatunk, így többféle gyógyítási módszer alakult ki, melyeket az alábbiakban mutatnék be.

A természetben előforduló energiák:

- *hőenergia*: természetes formái pl. víz, napfény, stb.
- *atom*: természetes formái pl. radioaktív gyógyvíz, földsugárzás
- *mágneses*: természetes formája pl. a föld mágneses tere
- *mechanikai*: természetes formái pl. mozgás, mozgatás, masszázs, stb.
- *kémiai*: természetes formái pl. gyógyvíz, gyógy föld
- *elektromos*: természetes formái pl. villám, elektromos halak

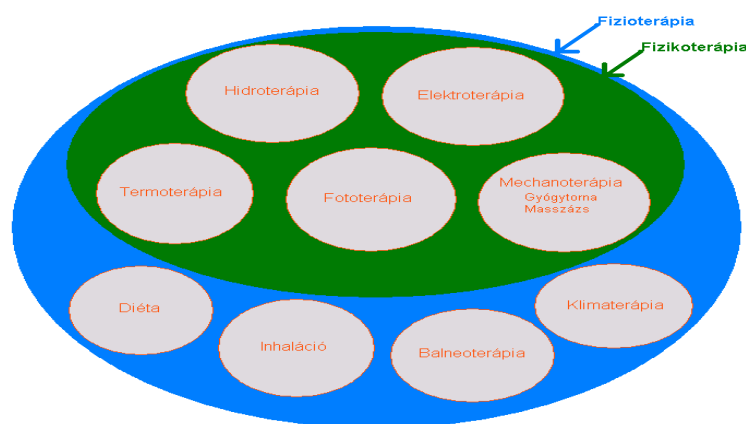
A gyógyítási módszerek őselem típusú felosztása:

- *Víz típusú terápiák*: thalasso-terápia, balneo terápia, hidroterápia, stb.
- *Tűz típusú terápiák*: Infra, hő, UV, CdS, napfürdő energia
- *Föld típusú terápiák*: agyag, iszap, ásványterápia, sóterápia

- *Levegő típusú terápiák:* aromaterápia, klímaterápia, mozgásterápia, pszichoterápiás módszerek, stb.
- *Ezeken kívül némely irányzatban elkülönül a fém:* Ezüst, vas, réz, arany (www.wikipedia.hu 2013)

Gyógyítási módszerek fizio- és fizikoterápiás felosztása:

A fizioterápia szélesebb fogalmat takar, mint a fizikoterápia, amely a fizikai energiák felhasználását jelenti. A fizioterápia magába foglalja a fizikoterápiát is, melyet a 3. ábrán láthatunk.

3. ábra: A fizio- és fizikoterápiás eljárások felosztása;

Forrás: Szalay (2011)

A fizioterápia a természet energiáival történő gyógyítást jelent. Ez a terápiafajta, mint kezelés, a természetből adódó jótékony hatások tudatos felhasználásával és korszerű eszközök bevonásával segít a gyógyításban. Az egész emberi testre, annak minden szervrendszerére hatással van, hiszen az emberi szervezet összefüggő egységes rendszer. Mégis elsősorban a mozgásrendszeri, mozgásszervi betegségek kezelésében terjedt el a legszélesebb körben. (Szalay Attila 2011)

További terápiás módok a természetgyógyászaton belül:

„Roboráló hatású terápiák

Reflexológia

Szimbiózisterápia

Energia terápiák

Művészethez kapcsolódó terápiák

Speciális terápiák

Mozgásterápiák” (www.wikipedia.hu 2013)

Mozgásterápia:

Mindennemű mozgásterápia gyógytornász segítségével történik. Célja az ízületi mozgáspálya növelése és megtartása, a már kialakult letapadások oldása, az izomerő, állóképesség, aerob kapacitás növelése illetve a mindennapi élettevékenységekhez szükséges helyes mozgásminták begyakorlása.

A mai modern, felgyorsult és mozgásszegény világunkban nélkülözhetetlen az a szemléletváltás, mely tudatosítja az emberekben, hogy az ilyen eredetű mozgásszervi problémák gyógymódja nem a pihentetés, hanem a helyes mozgásminta elsajátítása. Akár gyógytorna keretei közt, akár lóháton.

1.2.4 Népi gyógyászat

„A népi gyógyítás a paraszti gyógyító gyakorlat összefoglaló elnevezése. Magában foglalja a betegségek eredetére (kórtan), tüneteire (diagnosztika) és gyógyítására (terápia) vonatkozó hagyományokat.

A népi gyógyászat tudásanyaga nem választható el a természetismeret területétől, annak része. Ugyanakkor része a hiedelmek rendszerének, a népi hitvilágnak is:

egyformán magában foglalja az ésszerű magyarázatokon nyugvó, a gyakorlati tapasztalat által megerősített tudást és a legkülönbözőbb hiedelmeket; racionális és irracionális gyógy módokat.

4. ábra: Népi gyógyászat; forrása: <http://mek.oszk.hu/02100/02115/html/2-1506.html>

A népi betegségszemlélet minden bajnak megadja az okát. Többnyire felismerik a külső hatást például ütés, erőltetés, amely a betegséget előidézte, de nem kevés az olyan magyarázatoknak a száma, amelyek természetfeletti lények vagy rontó személyek (pl. boszorkány) ártalmaival magyarázzák a betegség okát.” (herbsofmagic.blogspot.hu 2013)

A paraszti gyógymódokat a következőképpen csoportosíthatjuk:

- „*A mágikus gyógymód közvetett gyógyítás a beteg testbe való közvetlen beavatkozás nélkül:* szóbeli ráhatással, a betegség elküldése különféle mozdulatok alkalmazásával.
- *A mechanikai beavatkozások között a kificamodott végtagok helyretételét, gyomorgörcs, derékfájás, ájulás esetén alkalmazott masszírozást, kenést, gyúrást említhetjük.*
- *A felületi beavatkozások:* a lemosás, áztatás, öblítés, izzasztás, gőzölés, füstölés, fürösztés, a sebek kiszívása ember vagy kis állatok által (pl. békával a kelést, piócával a felesleges vért), valamint a test felületén elvégzett borogatás, bekenés, behintés.
- *Az orvosságok belső használata:* megették, megitták az elkészített gyógyteákat, főzeteket.” (www.mek.oszk.hu 2013)

A fentiekben felvázolt gyógyászati eljárások közül, úgy gondolom, hogy az állatasszisztált terápia a természetgyógyászat mozgásterápia ágába tartozhat, mivel a többi módszerbe nem illik bele, és a mozgásterápia foglalkozik különböző mozgásrendszerbeli sérülésekkel, sérültekkel. Továbbá a mozgásterápia foglalkozásköre a gyógytorna, a gyógymasszázsok, a Feldenkreis módszer és a terápiás lovagoltatás. Így véleményem szerint a többi asszisztáló állat is ebbe a kategóriába tartozik, bár még nem annyira elterjedt a magyarországi használatuk, mint a nyugati országokban.

1.3 A mozgásterápia története

Őskor

Az őseink felismerte a nap, a víz, a gyógynövények hatásait, rájött, hogy a beteg test nyugalomba helyezve gyorsabban felépül, és ha a fájdalmas területeket mozgatja, akkor a fájdalom csökken, majd elmúlik. Kialakult a tudatában hideg, meleg közti különbség, mely hő hatás mire jó, és hogy a simogatás gyógyító erővel bír.

I.e. 3. évezred

Már ismerték a gyógyfürdők hatását, ahol mozgás gyakorlatokat végeztek

I.e. 2698. Kína

Huan Ti császár gyógytorna gyakorlatai – mozgás általi testi és szellemi harmónia (légző- és szabad gyakorlatok)

I.e. 400 körül

Hippokrates tanítja is a masszázs és a mozgás hatásait. „*scamnum Hyppokratis*” - tornapad a gerinc deformitások korrekciójára

Hippokrates, a gyógyítás öt alappillére:

- Étel megvonása, vagy speciális étrend
- Hideg és meleg víz alkalmazása
- Dörzsölés, gyúrás
- Sporttevékenység
- Helytelen életmód korrekciója

Római fürdők

Galenus: tüdőbetegek inhalálása tengeri levegővel; légző-, törzs-, páros és ellenállással szemben végzett gyakorlatok rendszere

Claudius császár: elektromos halak a bénult gyerekek fürdőmedencéjébe, gyógyító hatása ismert fejfájásra, elmebetegségre (elektromos harcsa, angolna, zsibbasztórája)

Középkor

A lélek felszabadítása érdekében a test sanyargatása a követendő út, az aszketizmus elterjedése

Reneszánsz

Leonardo da Vinci: leíró és funkcionális anatómia (flexio-extensio, pronato-supinatio)

René Descartes: reflexkör első leírása

Glisson: extensiós készülék a rachitis és a gerincferdülés kezelésére

Újkor

Johann Christian Friedrich Gutsmuths (1759-1839): a német testnevelés és tornamozgalom

- Újkor első átfogó tornakönyve
- A testgyakorlás az emberformálás része
- A mindennapi élet mozgásaiból vett gyakorlatok
- Az ókori görög testgyakorlatok felélesztése
- A függeszkedés gyakorlatai a tartóapparátus erősítésére

Per Henrik Ling: Svéd gimnasztika (pedagógia, esztétika, fegyelem, gyógyítás), klasszikus svéd masszázis bevezetése, kitartó izomfeszítő gyakorlatok és tudatos lazítás

„A testgyakorlatoknak olyan izomcsoportokat kell fejleszteni, melyek elősegítik a helyes, szép tartást, a belső szervek működését.”

Gustav Zander: stockholmi orvos, manuális ellenállású gyakorlatok kialakítója

Rudolf Klapp: német sebész, mászógyakorlatok scoliosis és a tartáshibák javítására

Vincent Priessnitz: Gräfenberg–Szilézia–hideg forrásvizes borogatás, lemosások, első fürdőintézet

Sebastian Kneipp: Bajor katolikus plébános – víz, levegő, diéta, gyógynövények, kenőcsök, egészséges életmód hirdetése

Magyarország

Mária Terézia idejében jutnak el hozzánk a külföldi tornarendszerek hírei, néhány főúri családnál megjelennek a „tornatanítók”.

Majd 1863-ban az első nyilvános tornacsarnok átadása.

XIX. sz. A torna megjelenése a gyógyító eljárások között, az ortopédiával foglalkozó orvosok körében igencsak elterjed ez a nézőpont

Schöpf-Merei Ágoston – ortopédiai gyógyintézet

Balassa János: hirdette és alkalmazta a konzervatív kezelést az ízületi megbetegedéseknél

Madzsarné Jászi Alice: 1912 „Funkcionális torna tanítóképző” Intézet, a női testkultúra és a magyar gyógytorna megalapítója

„Az egészség és szépség minden embernek joga és kötelessége.” (Balajti Ilona 2010)

1.4 Az állatasszisztált terápia története

„Mint ahogy sok más hasznos felfedezést, ezt is a véletlennek köszönhetjük. Az 1960-as években Boris M. Levinson gyermek-pszichoterapeuta egy magatartászavaros gyermeket kezelt, akit nem tudott szóra bírni. Egy alkalommal bevitte kutyáját a foglalkozásra. A kutya ugyan a foglalkozáson nem csinált semmit, de az állat pusztája jelenléte szóra bírta a gyermeket. Ezt követően konkrét kísérletek és tanulmányok történtek az állat jelenlétével összefüggésbe hozható emberi reakciókra. Az összefüggések láttán már szervezeten is gyógyítottak állatokkal. Elsősorban gyászreakcióban pl.: Délszláv háború alatt pszichológusok kutyákkal együtt segítettek a pácienseknek.

A mozgalom egyre elterjedtebbé vált, elsősorban az USA-ban. Jellemzően önkéntesek, sem a kutya, sem a gazda nem volt kiképezve.

Magyarországon 2002 óta alkalmazzák alapítványok az állatterápiás módszert. Jellemzője: képzett kutya, képzett kutyavezetővel dolgozik együtt.” (negylabudoktorok.mindenkilapja.hu 2013)

1.5 Az állatasszisztált terápia formái

Az állatokkal végzett terápiás jellegű foglalkozásoknak alapvetően két fajtáját különböztetjük meg, az állatasszisztált aktivitást és a nálunk is alkalmazott állatasszisztált terápiát.

Állatasszisztált terápia (AAT): Olyan célorientált beavatkozás, melynek folyamán egy erre a célra képzett állat bevonásával érik el a kitűzött terápiás célt. (Magyarország)

Állatasszisztált aktivitás (AAA): Az állat pusztája jelenléte által az emberre kiváltott pozitív fiziológiai hatásokat használja fel. (USA)” (negylabudoktorok.mindenkilapja.hu 2013)

1.6 Az asszisztáló állatok

1.6.1 Lovas terápia

„A gyógylovaglás egy gyakorlati eredményekkel alátámasztott, gyógyító, fejlesztő, nevelő hatásaiban elismert eljárás, mely különböző sérüléseknél és /vagy fogyatékoságoknál, azok következményeinek vagy maguknak az állapotoknak rehabilitációját és rehabilitációját hivatott ellátni.” (www.prae.hu 2012)

A lovas terápia ágai:

1. Hippoterápia

A hippoterápia orvos által előírt fizioterápiás kezelési mód. Ezt a kiegészítő módszert gyógytornász és szomatopedagógus végezheti, képzett terápiás ló segítségével. Elsősorban neurológiai károsodások kezelésében alkalmazott eljárás során a ló lépésben halad. A ló hátán történő ülés a megszokott ülismódtól távoli testhelyzet felvételére kényszeríti a lovagló egyént, így a kóros testtartás kiküszöbölhető azáltal, hogy a ló háta felől érkező folyamatos, ritmikusan ismétlődő inger stimulálja a törzsizmok működését, melyek a felegyenesedés, az egyensúlyi reakciók, koordináció, szimmetria fejlődésére hatnak. A hippoterápia szenzomotoros hatásának összetevői közé például a testérzékelés, térbeli érzékelés, mélyérzékelés fejlődése tartozik. A pszichomotoros hatás eredményeképpen személyiségfejlődés, önértékelés, önbizalom, kommunikációs készség javulása mutatkozhat. Szociomotoros hatás eredményeképpen felelősségérzet, alkalmazkodási képesség kialakulása, kontaktuskészség fejlődése szerepelhet.

5. ábra: Sérült kislány egy hippoterápiás lóval; forrása: <http://www.haziallat.hu/lovak-lovasok/lovaglas-lovassportok/lo-terapia/2233/>

2. Gyógypedagógiai lovaglás, lovastorna és speciális fogathajtás

A gyógypedagógiai lovaglás célja a tanulásban akadályozott, értelmileg akadályozott, autista, autisztikus, részképesség problémákkal küzdő, látás-, és hallássérült, esetenként mozgássérült, magatartászavaros, hiperaktív, valamint beszéd problémákkal küzdő gyerekek és fiatalok fogyatékoság specifikus fejlesztése egyénileg, vagy csoportosan a ló, a lovaglás, a lovardai tevékenységek és környezet által. A fejlesztő tevékenységet gyógypedagógus lovasterapeuta végezheti.

3. Pszichoterápia lóval

A ló asszisztált pszichoterápia alkalmas a legtöbb pszichiátriai betegség kezelésére. Gyermek pszichopatológia területén a lovas pszichoterápia nagyon jól használható depressziós és szorongásos zavarok, magatartászavarok, autisták, hiperaktív és figyelemzavarral küzdő, valamint kötődési zavaros gyerekek terápiájában.

4. Parasport

A ló és a lovas együttes felkészülésén alapuló, kondíció növelő sportszerű tevékenységek összessége. Területei: rekreáció, szabadidős tevékenység, versenysport, élsport. (www.prae.hu 2012)

1.6.2 Delfinterápia

„A delfinterápia segítségével számos betegség és állapot kezelhető illetve javítható. Eredményesen alkalmazzák az autizmus, magatartás- és kommunikációs zavarok, depresszió, poszttraumás állapotok kezelésére, valamint halmozottan sérült gyermekeknél is.” (www.thesecret.hu 2013)

A delfin hatása az emberre

A delfinek segítenek elengedni az emberek korlátait, elfogadni önmagukat, és segítenek játékosan felszabadítani a mindenkiben ott lakó belső gyermeket.

„Az általuk kiadott hallható és nem hallható tartományba eső hangok és rezonanciák pozitív hatással vannak az ember ideg- és energiarendszerére, erősítik az immunrendszert, kiegyensúlyozó hatással vannak a belső szervek és mirigyek, így végső soron az egész szervezet működésére.” (www.mamavilag.hu 2013)

A delfinterápia

Teljes nevén delfin asszisztált terápia (DAT), melyet az amerikai Dr. Nathanson kutatásai, módszere és munkássága tett világhírűvé. A delfinterápia során többféle delfinfaj segíti a terapeuták munkáját, mégis leggyakrabban palackorrú delfineket alkalmaznak erre a munkára.

A terápiás központokban dolgozó delfinek speciális, hosszas képzésben vesznek részt, csakúgy, mint az őket irányító trénerek és a velük dolgozó terapeuták.

A delfinek nagy érdeklődéssel és érzékenységgel reagálnak az ember érzelmi változásaira, érzékelik a beteg embereket és tudatosan, óvatosan közelednek feléjük. (www.babafalva.hu 2012)

6. ábra: Delfinterápia egy palackorrú delfin segítségével; forrása: <http://www.mamavilag.hu/delfin.htm>

Saját készítésű fényképekkel szeretném bemutatni egy sérült kisfiú és egy palackorrú delfin találkozását, melyet egy spanyolországi delfináriumban készítettem a szakmai gyakorlatom során. A képek a jól láthatóság érdekében a mellékletek között találhatóak meg. (1. számú melléklet; 31-38. ábra)

1.6.3 Kutyás terápia

„A kutyás terápia: azok a foglalkozások, melyben a gyermek komplex felmérését követően, a gyermeket életkorának, értelmi képességeinek és érdeklődésének megfelelően fejlesztjük játékos mozgásos feladatokkal kutya bevonásával.” (Dr. Sántori Ágnes - Kis Renáta 2003)

A kutyás foglalkozáson részt vevő személyek

- *Gyógypedagógus:* A gyógypedagógus olyan speciálpedagógus, akinek a kompetencia körébe tartozik a különböző fogyatékosági típusok, azok súlyossági fokozatainak, lehetőség szerint a kiváltó okainak pontos ismerete, illetve a fogyatékkal élők nevelése, oktatása, rehabilitációja, fejlesztése és gyógypedagógiai terápiája.
- *Célcsoport:* A kutyás terápiás programban résztvevő személyek. A létszámot meghatározza a foglalkozáshoz igénybevett terem nagysága, a jelenlévő segítők száma illetve a terápián résztvevő gyermekek, felnőttek szükségletei és képességei

- *Kutya és gazdája*

A kutyás foglalkozások fő ereje:

„A játékmotívumot, amely fontos az emberi természetben, a művelődés érdekében kell mozgósítani. Az oktatásnak szoros kapcsolatban kell lennie azzal, amit a gyermek szeret csinálni, amire kíváncsi.”

Granville Stanley Hall

A fenti idézet meghatározza a kutyás foglalkozások lényegét:

„Az emberi cselekvések alapvető indítékai olyan késztetések, amelyeket valamely szükséglet jelentkezése hoz létre, és amelyek a felmerült szükséglet csillapítására irányulnak.” (Dr. Komor Levente 2011) Ezeket a késztetéseket motivációnak nevezzük, így a fő hangsúly a motiváción van, a kutya motiváló erejében.

Megkülönböztethető:

7. ábra: Motiváció; forrása:
<http://www.ujeuropaalapitvany.hu/cikk/2012-februar-schroterne-vari-anita-terapias->

Motivátor: az a dolog, amire a figyelem irányul.

Motívum: az a viszonyítási alap (érték), ami az érdeklődést meghatározza, az érdekeltséget kifejező érzelmi jelzés (emóció), valamint maga a cselekvési indíttatás, mint a motivációs folyamat eredménye (aktiváció).

Kíváncsiság: A megismerés vágya. Haszon nélkül is szeretnének többet tudni környezetükről.

Érdeklődés: Amikor a kíváncsiság valamilyen állandó tárgyra irányul.

Kompetencia: Egy-egy feladat megoldása örömet okoz, vagyis élvezzük, hogy képesek vagyunk valamire.

A kutyás terápia motiváló ereje:

A kutya: a gyermekek többsége vonzódik az állatokhoz. Szeretnék őket megfogni, irányítani, megismerni. A kíváncsiságuk megfelelő és tudatos irányításával a kutya segítséget ad a kitűzött feladatok végrehajtásában.

8. ábra: Gyermek-kutya kapcsolat; forrása: <http://kutyater.hu/cikk/137/miert-jo-ha-a-gyerek-kutva-mellett-cseperedik-felo>

Játék: a kutyás foglalkozások játékos keretek között zajlanak és a játék örömforrás.

Mozgás: az ingerszükséglet része a mozgásszükséglet

Ismeretek: a gyermekeknek van előzetes ismeretük a kutyáról, ezért könnyen összekapcsolják belső értelmezéseikkel, valamint az ismert részbe beépíthetünk egyre több új elemet.

Feladatok: a gyermekek képességeihez igazodó közepes szintű feladatok adása, melyen keresztül a feladat is sikerélményt okoz a gyermeknek. (Jan Fennel 2000)

1.6.4 Egyéb állatok

Macska

A macskák a kutyákhoz hasonlóan szintén nagyon elterjedt terápiás állatok. Macskák esetében kulcsfontosságú a nyugalom, valamint az, hogy tűrje a simogatást, és ne legyen se nagyon félénk, se agresszív. Hozzá kell szoktatni őket a pórázhoz, az utazáshoz.

Haszonállatok

Az állatos terápia kialakulásánál eleinte haszonállatokat alkalmaztak terápiás célra, mivel az emberek alapvetően – a történelem révén – kötődnek ezen állatokhoz. A gondozás során könnyen elsajátítható a kötelességtudat, a rendszeresség és az önállóság is. Ezt kihasználva hoztak létre például az Egyesült Államokban olyan farmokat, ahol a legkülönfélébb gazdasági állatokat (szarvasmarha, kecske, juh, pulyka, szamár, sertés, kacsa) a gondozottak látják el.

Madarak

Főként a nagyméretű papagájok használata terjedt el a terápiás foglalkozásokon, de gerléket és kisebb énekes madarakat is alkalmaznak. Ezek a kalitkában élő madarak leginkább bentlakó

állatként válnak a terápia részévé. Fontos, hogy olyan madarat válasszunk, amelyik nem csinál nagy zajt, viszont ha megtanítjuk beszélni, az a foglalkozás előnyére válik.

9. ábra: Madárterápia; forrása: <http://www.ujeuropaalapitvany.hu/cikk/2012-oktober-boldizsar-ildiko-meseterapeuta>

Nyúl

Vonzó, aranyos, mókás megjelenése és puha szőre miatt ideális terápiás állat lehet. Szereti, ha simogatják, és ha megfelelően idomítják, nem fél az idegenektől sem.

Tengerimalac

A tengerimalacok könnyen tarthatóak, nem foglalnak sok helyet, és hamar hozzászoknak az emberi érintéshez. Puha szőrük miatt kedvelt terápiás állatok.

Halak

Egy szép akváriumban békésen úszkáló halak látványa kimutathatóan oldja a stresszt és csökkenti a szorongást. Ezen kívül dísz lehet lakásnak, irodának vagy kórháznak egyaránt.

Lámák

A lámák főleg különlegességük révén érhetnek el terápiás eredményeket. Bundájuk különlegesen puha, lágy tapintású, mely vonzóvá teszi őket simogatáshoz. A kezes állatok szeretik is, ha simogatják, sétáltatják őket. (www.hazikedvencek.hu 2012)

A fenti asszisztáló állatok bemutatásából láthatjuk, hogy igazából nem számít, hogy milyen állatot használunk terápiás célra, mindegyikük tökéletesen megfelel erre. A ló nyugodtsága, mozgása, figyelme, a delfin érzékei, hangja, kisugárzása, a kutya szeretete, megfontoltsága, és a további állatok puhasága, dédelgethetősége mind-mind megadják azt az ampullát, amire egy gyermeknek vagy felnőttnek a terápiák során szüksége van.

1.7 Segítő kutyák bevonásának lehetőségei és eredményei

A NEO Magyar Segítőkutya Egyesület egyik hallássérült tagja Loványi Eszter, társa Piczkó Katalin segítségével több hónapos kutató munka és kérdőívezés után a gyógypedagógiai szemlében cikket jelentetett meg, amely jelentős eredményeket mutatott be az állatasszisztált terápiákkal kapcsolatosan. Úgy gondolom, hogy a cikk olyan eredményeket mutat be, melyeket a dolgozatban, és későbbiekben, a valóságban is létrehozott vállalkozással szeretnék elérni, ezen kívül felvázolja a segítő kutyák mibenlétét, szerepüket a fogyatékkal élők életében.

A szerzők hozzájárulásával szó szerint idézném a cikk fontosabb részeit.

Kutatásuk célja az volt, hogy – a NEO Magyar Segítőkutya Egyesület munkatársaival együtt, négylábú társaik bevonásával – nem fogyatékos gyermekek számára tartott társadalmi szemléletformáló programok hatásait felmérjék, és ezzel hozzájáruljanak az érzékenyítő tréning továbbfejlesztéséhez. A foglalkozások előtti és utáni kikérdezés tartalmi és statisztikai összehasonlító elemzése képezte a kiértékelés alapját. Első lépésben szakirodalmi forrásokra támaszkodva kidolgoztak egy – nyitott és zárt, direkt és indirekt kérdéseket egyaránt tartalmazó – kérdőívet, mely a társadalom egyes rétegeinek a fogyatékossgal élő személyekkel szembeni attitűdjét vizsgálja. Tíz iskolai osztályt vontak be a kutatásba, melyek földrajzi elhelyezkedésük, fenntartójuk, típusuk és a fogyatékosokkal kapcsolatos tapasztalataik szempontjából heterogén képet alkottak. Továbbá arra törekedtek, hogy a kiválasztott tanulók is a lehető legjobban képviseljék az általános és középiskolai diákok teljes populációját. Összesen 253 kérdőív feldolgozására került sor, melyek elemzésével következtetéseket vontak le, és igazolni igyekeztek hipotéziseiket a "rendhagyó osztályfőnöki órák" eredményességére vonatkozóan. Mivel az egyik szerző négylábú segítőtárral rendelkező gazda, személyes élményeket is be tudott építeni a tanulmányukba.

„Hazánkban is sikerrel alkalmazzák a segítőkutyákat, melyek a fogyatékossgal élő személyt az egyenlő esélyű hozzáféréshez fűződő joga gyakorlásában, önálló életvitelében segítik. Ezen kívül a négylábúak veszélyhelyzet elhárításában is jól teljesítenek, valamint (re)habilitációs feladatokat láthatnak el.

Segítőkutyát alkalmazók gyakran számolnak be arról, hogy pozitív diszkriminációban részesülnek, fogyatékossgukról elterelődik a figyelem: az emberek bátrabban közelednek

hozzájuk, érdeklődnek, beszélgetést kezdeményeznek ("Milyen aranyos a kutya! Miben segít?"). Ilyen értelemben tehát a segítőkutya – a fizikai és lelki segítségen túlmenően – hozzájárul a fogyatékosok társadalmi integrációjához. Továbbá, a gyakorlati tapasztalatok is azt mutatják, hogy a terápiás kutyák bevonásának köszönhetően könnyebben teremtenek kapcsolatot olyan személyek is, akik valamilyen probléma (pl. trauma, viselkedészavar, fogyatékoság) hatására nehezebben lépnek kontaktusba másokkal (pl. gyógypedagógussal, fejlesztőpedagógussal). Autista gyermekeknél is megfigyelték, hogy kutyáknak produkáltak olyan szociális interakciókra utaló jeleket (pl. mosoly), amit embernek szinte soha.

Fizikai segítség

Egy segítőkutya a nap 24 órájában készségesen áll a gazdája rendelkezésére – otthon, közterületeken és nyilvános helyeken, akár zavaró körülmények között is képes dolgozni. Tevékenységükkel a gazdák életében fontos funkciókat tölthetnek be, például:

- *biztonságérzet növelése*

Fontos zajok és hangok jelzése (pl. ajtócsengő, vekker, telefoncsörgés, riasztó, babasírás, gazda nevének szólítása),

Segítéshívás (segítséget nyújtó személy keresése, telefon-hozzáférés biztosítása, vészhelyzet-jelző rendszer működtetése),

Váratlanul bekövetkező epilepsziás rohamok előrejelzése,

- *tárgymozgatás*

Leesett tárgyak (pl. kulcs, pénzérme, póráz) feladása,

Tárgy levétele és behozatala megközelíthetetlen helyről (pl. polcról, emeletről),

Tárgyküldés (pl. kosár bevásárláshoz),

Szemét kidobása (pl. flakonok kukába helyezése),

- *segítség a mindennapi tevékenységekben*

Öltözködés (pl. kabát, kesztyű, cipő lesegítése),

Fürdés (pl. törölköző behozása),

- *közlekedés segítése*

Ajtónyitás és – Villanykapcsoló kezelése,

Stabil pozíció biztosítása (pl. jeges útviszonyoknál),

Útakadályok bejelzése (pl. járda, küszöb),

- *fejlesztő foglalkozások alatti segítségnyújtás.*

Szomatikus hatások

A témával kapcsolatos vizsgálatok is kimutatták, hogy az állatok jelenléte és velük interakcióba való lépés önmagában olyan jótékony, nyugtató hatásokkal bír, mint például:

- kutyát simogató személy fájdalmai mérsékelődnek,
- csökken a szívfrekvencia és a vérnyomás,
- a légzés erősebbé, szabályosabbá válik,
- ellazul az izomzat, enyhülnek a kialakult görcsök,
- a kutatások szerint az állattartók körében ritkábban fordulnak elő a hétköznapi megbetegedések (pl. megfázás, fejfájás, influenza),
- elősegíti az egészségesebb életmód kialakítását (pl. kutyaiskola a friss levegőn, több mozgás)

Pszichés hatások

Az állatasszisztált foglalkozások terápiás jelentősége vitathatatlan, a kutya a csoport tagjait elfogadja olyannak, amilyenek (korlátaik ellenére, előítéletek nélkül dolgozik velük). Az érzék- vagy mozgásszervi sérülteket, illetve epilepsziával élőket segítő kutyák is javítják a gazdájuk lelki egészségét:

- önállóság (pl. egyedül élés), kiszolgáltatottság érzésének csökkenése, önbizalom és biztonságérzet növelése,
- hosszú távú lelki társ: a segítő társ jelenléte folyamatos pozitív érzelmi hatást biztosít, hiszen a gazda sohasem magányos,
- a kutya teljesen elfogadja gazdáját, nincsenek elvárásai vele szemben,
- kirekesztettség és kisebbségi érzés feloldása (a kutya bárkivel játszik),
- feltétlen szeretetnyújtás,

- felelősségérzet kialakítása (pl. gondoskodni kell a kutyáról),
- "valakihez tartozás" tudata,
- sikerélmény, "különlegesség" érzése: a sérült személy kutyájával együtt immár nem "más" (negatív töltés), hanem "egyedivé" (vonzóvá, érdekessé) válik,
- oldódnak a nehézkes kommunikációs helyzetek által okozott negatív érzelmi reakciók (pl. frusztráció, türelmetlenség)
- esetleges szorongás, depresszió enyhülése, hangulat javulása

Szociális hatások

A segítőkutya csökkenti a sérültek szociális elszigeteltségét, észrevétlenül új ismerkedési lehetőségeket biztosít számukra (csoporthoz tartozás érzése), például:

- "kutyás társaság" (pl. kutyaiskola, közös séták);
- folyamatos kapcsolattartás más gazdákkal és kiképzőkkel (pl. levelezés, fórum),
- közös programok más segítőkutya-gazdikkal, kiképzőkkel (pl. bemutató, tréning, tábor);
- idegenekkel való beszélgetéskor nem a sérülésen és a kommunikációs nehézségeken van a hangsúly, hanem máris van egy közös téma: a kutya,
- az állatnak köszönhetően olyan készségek és tulajdonságok sajátíthatók el, fejlődhetnek tovább, amelyek szükségesek az emberi interakciókhoz is (pl. pozitív életszemlélet, kommunikáció, nyitottság)

A segítőkutyák szerepe a társadalmi integrációban: az érzékenyítő tevékenység hatása

A projekt során kidolgozott, és tíz – a korosztály, iskolatípus és a lakhely tekintetében is eltérő – osztályban tesztelt tudatformáló tevékenységük fő célja az volt, hogy hallás-, látás- és mozgássérült előadók közös ismeretterjesztő foglalkozás keretein belül hozzájáruljanak a fogyatékossgal élő emberek elfogadtatásához. A különlegesen képzett segítőkutyák jelenlétével, valamint munkájuk rövid bemutatásával gazdáik nehezebb élethelyzete pozitív élményként jeleníthető meg. A sérült személyek mindennapjainak szemléltetése az irányukba való nyitott megközelítést tesz lehetővé, ami azért is fontos, mert ezt a témát sok esetben tabuként kezeli a társadalom.

Az érzékenyítő programjuk célja nemcsak a fogyatékosok integrációjának elősegítése, hanem a nem sérült gyermekek szociális készségének fejlesztése is (pl. elfogadás, segítőkészség, empátia, együttműködő készség), személyiség-, közösségfejlesztés.

Az előadások során törekedtek a változatosságra és a különböző igények figyelembevételére: a hatvanperces speciális tanórák módszerei között szerepelnek interaktív és szituációs játékok, kiscsoportos megbeszélések, segédeszközök kipróbálásának lehetősége, közös csapatépítő foglalkozás egy-egy négylábú "játékvezetővel" (pl. paraagility akadálypálya), valamint egy rövid segítőkutya-bemutatót is láthattak a tanulók. A sokféle eszköz (pl. videó) és kutyák segítségével jól sikerült hosszútávon fenntartaniuk a gyermekek érdeklődését.

A kérdéscsoportok:

- közvetlen tapasztalat és kapcsolat sérült embertársakkal (1. kérdés),
- fogyatékossgal élő személyekhez való viszonyulás (2–4. kérdés),
- általános vélemény a fogyatékosokról (5. kérdés),
- sérült személyek helyzetének megítélése (6–7. kérdés),
- különböző életesemények súlyosságának osztályozása (8. kérdés),
- pozitívumok és nehézségek a fogyatékosok életében (9. kérdés).

Közvetlen tapasztalat és kapcsolat sérült embertársakkal (1. kérdés)

A teszt első kérdésében arra kérdezték rá, hogy a kitöltő közelében él-e fogyatékos ember, hiszen ez jelentősen befolyásolhatja a kutatás eredményét.

Közvetlen kapcsolat fogyatékos személyekkel	Érzékenyítő foglalkozás	
	előtt	után
szűkebb-tágabb családi környezetében él sérült személy	11 fő	13 fő
távoli ismerősi körben él sérült személy	37 fő	42 fő
nem él a közvetlen környezetében sérült személy	77 fő	73 fő

2. táblázat. *Kapcsolat fogyatékos személyekkel*

10. ábra: **Kapcsolat fogyatékos személyekkel; forrása: Loványi_Piczkó**

Ahogy a 10. ábrán is látható, a foglalkozás előtt 125 diák töltötte ki a kérdőívet. 8,8%-uknak szűkebb-tágabb családi környezetében, 29,6% távoli ismerősi körében él fogyatékos személy, és 61,6% környezetében pedig egyáltalán nem.

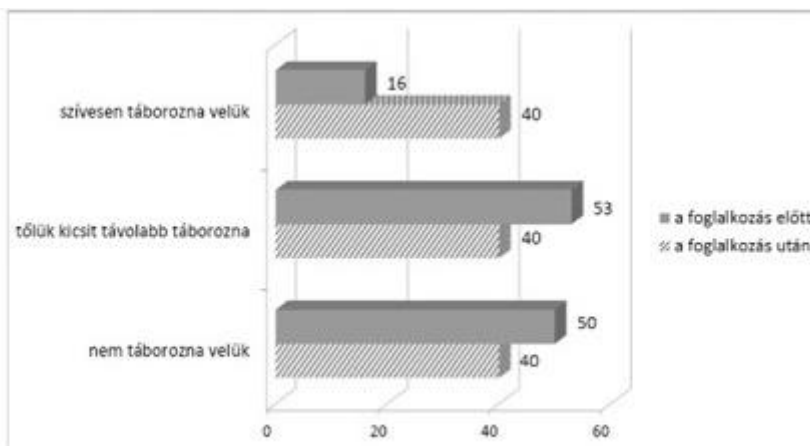
A foglalkozás után megkérdezett 128 tanuló közül, 10,2% szűkebb-tágabb családi környezetében, 32,8% távoli ismerősi körben találkozott sérült személlyel, és 57% közvetlen környezetében egyáltalán nem él fogyatékos ember.

A különbség abból is eredhet, hogy a diákok egy része csak a program után ébredt rá arra, hogy valamely családtagja vagy ismerőse tulajdonképpen fogyatékos (pl. alig látó dédi, nagyothalló játszótárs).

Fogyatékosággal élő személyekhez való viszonyulás (2. kérdés)

A második részben – tekintettel a mintára jellemző átlagos életkorra – egy rajzos feladat segítségével vizsgálták a sérült személyekhez való viszonyulást. Az ábrán a gyermekek egy sematikus erdőben jelölhették be, hogy hol táboroznának le szívesen. Az "a" tisztás közvetlenül a fogyatékos emberek mellett, a "b" tisztás az egészségesekhez egészen közel van, és a "c" tisztás pedig körülbelül ugyanolyan távol helyezkedik el az egészségesektől és a fogyatékosoktól. Az érzékenyítő program előtt a gyermekek csupán 12,8%-a táborozott volna velük szívesen, 42,4%-a kicsit távolabb tőlük, és 40%-a pedig nem táborozott volna fogyatékosokkal együtt.

Ahogy a 11. ábra diagramjából kiolvasható, a foglalkozás után érdekesen alakult a válaszok megoszlása, mindhárom elhelyezkedési lehetőséget a kitöltők 31,3%-a jelölte be. Vagyis ebben a kérdésben lényeges változást sikerült elérni, a tanulók hozzáállása pozitívan javult, 18,5%-kal nőtt azok aránya, akik szívesen telepednének le a fogyatékosok közelében, 8,7%-kal kevesebben voltak azok, akik egyáltalán nem táboroznának velük.

2. ábra. Tisztáson való elhelyezkedés, a fogyatékos személyekhez viszonyítva

11. ábra: Tisztáson való elhelyezkedés a fogyatékos személyekhez viszonyítva; forrása: Loványi-Piczko

Pozitív és negatív tartalmú jelzők megjelenése (3. kérdés)

Ebben a feladatban a vizsgálati személyeknek összesen 31 db (15 pozitív és 16 negatív tartalmú) jelző közül kellett kiválasztaniuk azt a 6 legjellemzőbbet, ami leginkább eszükbe jut a fogyatékos személyekről.

A szemléletformáló foglalkozás előtt 479, utána pedig 663 pozitív jellemzőt karikáztak be. A program előtt 293, utána 131 negatív jelző szerepelt a listában. Tehát 9%-kal nőtt a pozitív, és 8,3%-kal csökkent a negatív tulajdonságra utaló szavak előfordulási aránya.

Közelség-távolság (4. kérdés)

A negyedik részben szintén egy rajzon, 15,5 cm-es skálán kellett bejelölni, hogy milyen közel vagy távol érzik magukhoz a fogyatékos embereket. A 0 pont jelentette a legkisebb, a 15,5 cm a legnagyobb távolságot.

A válaszadók távolságának átlaga a foglalkozás előtt 6,85 cm volt, utána pedig 5,38 cm volt, azaz 21,46%-kal közelebb érezték magukhoz a fogyatékos személyeket.

Általános vélemény a fogyatékosokról (5. kérdés)

Az 5. kérdés során az volt a tanulók feladata, hogy karikázzák be, szerintük, a környezetük hogyan vélekedik a fogyatékosokról. A válaszadás során a gyermekek akaratlanul a saját gondolataikat is megosztották.

A három kérdéscsoportban bejelölt válaszok megoszlási arányát a következő táblázat mutatja be:

Általános vélemény a fogyatékos személyekről	Érzékenyítő foglalkozás előtt	Érzékenyítő foglalkozás után
„A” kérdéscsoport		
„Nem érdemes így élni.”	6 fő	3 fő
„Nagyon nehéz életük van.”	64 fő	54 fő
„Mindannyiunknak megvannak a magunk nehézségei.”	18 fő	26 fő
„Bárki lehet boldog a fizikai korlátaitól függetlenül.”	33 fő	39 fő
„B” kérdéscsoport		
„Nem szeretnék a közelükbe kerülni.”	3 fő	3 fő
„Ha lehet, inkább kerülöm őket.”	34 fő	26 fő
„Ugyanolyanok, mint mások.”	64 fő	55 fő
„Szívesen ismerkednék velük, kíváncsi vagyok rájuk.”	22 fő	42 fő
„C” kérdéscsoport		
„Lehet gúnyolódni rajtuk.”	4 fő	4 fő
„Néha viccesek.”	8 fő	6 fő
„Ugyanolyanok, mint mások.”	19 fő	32 fő
„Bárki kerülhet ilyen helyzetbe.”	91 fő	80 fő

3. táblázat. A fogyatékos személyekről alkotott vélemény

12. ábra: A fogyatékos személyekről alkotott vélemény; forrása: Loványi-Piczko

Sérült személyek helyzetének megítélése (6. kérdés)

A 6. pontban a fogyatékossgal élő személyeket kellett jellemezniük. A kérdéscsoportokhoz

Fogyatékosok jellemzése	Érzékenyítő foglalkozás	
	előtt	után
„A” kérdéscsoport		
„Szerencsétlen, szomorú.”	20 fő	6 fő
„Közönyös.”	7 fő	4 fő
„Ugyanolyan, mint bárki más.”	34 fő	31 fő
„Tud valamit, amit mi nem.”	61 fő	83 fő
„B” kérdéscsoport		
„Irgy, rosszindulatú.”	0 fő	0 fő
„Néha bántó.”	12 fő	2 fő
„Ugyanolyan, mint bárki más.”	35 fő	41 fő
„Empatikusabb, együttérzőbb, mint mások.”	73 fő	81 fő
„C” kérdéscsoport		
„Számomra félelmetes.”	9 fő	2 fő
„Számomra inkább kerülendők.”	8 fő	7 fő
„Sajnálatra méltó.”	63 fő	41 fő
„Kíváncsi vagyok rájuk.”	39 fő	75 fő

4. táblázat. A fogyatékos személyek jellemzése

13. ábra: A fogyatékos személyek jellemzése; forrása: Loványi-Piczko

négyszer válaszlehetőség tartozott.

A fenti adatokból kitűnik, a foglalkozásokat követően jelentősen mérsékelődött a kifejezetten negatív tartalmú, és nőtt a pozitív kijelentések száma.

A fogyatékosokban felmerülő gondolatok – a gyermekek szerint (7. kérdés)

Arra vonatkozóan is feltettek kérdést, hogy a vizsgált személyek véleménye szerint a sérültek hogyan gondolkodnak saját helyzetükről, tehát a helyükbe kellett képzelni magukat. A megadott válaszlehetőségek elosztása ugyanaz, mint az előző kérdéscsoportoknál (6. kérdés).

A társadalom megítélése a fogyatékosok szemszögéből – a gyermekek szerint	Érzékenyítő foglalkozás	
	előtt	után
„A” kérdéscsoport		
„Gyűlölöm az egészségeseket.”	1 fő	0 fő
„Gyakran kerülöm az embereket.”	27 fő	17 fő
„Ugyanolyan vagyok, mint mások.”	45 fő	42 fő
„Meggedzett az élet, erős vagyok.”	46 fő	60 fő
„B” kérdéscsoport		
„Legszívesebben meghalnék.”	0 fő	0 fő
„Nagyon szerencsétlen vagyok.”	9 fő	5 fő
„Vannak nehéz pillanataim, mint mindenkinek.”	66 fő	59 fő
„Rajtam múlik, hogy érzem magam.”	45 fő	57 fő
„C” kérdéscsoport		
„Az emberek többsége fél tőlem.”	18 fő	9 fő
„Az emberek többsége közömbös.”	4 fő	4 fő
„Az emberek különbözőek, vannak együttérzők és közönyösek is.”	88 fő	93 fő
„Az emberek általában együttérzők és segítőkészek.”	11 fő	18 fő

5. táblázat. A társadalom megítélése a fogyatékosok szemszögéből – a gyermekek szerint

14. ábra: A társadalom megítélése a fogyatékosok szemszögéből – a gyermekek szerint; forrása: Loványi-Piczko

Az érzékenyítő program hatására 8,3%-kal csökkent azon válaszok aránya, melyek szerint a gyermekek úgy gondolják, hogy a fogyatékossgal élő személyek gyakran kerülnek az emberek. 10,1%-kal nőtt azok aránya, akik a pozitív életszemléletet jelölték be: a fogyatékosok erősnek tartják magukat, megvédte őket az élet. Továbbá, a második kérdéscsoport esetében 8,53%-kal nőtt a legpozitívabb attitűdöt tükröző szemlélet ("rajtam múlik, hogy érzem magam") előfordulási gyakorisága.

Különböző életesemények súlyosságának osztályozása (8. kérdés)

Ennél a kérdésnél 9-es skálán súlyosságuk szerint kellett osztályozni különböző életeseményeket. Ezek nemcsak a fogyatékossgal kapcsolatos megpróbáltatásokról szóltak, hanem egyéb életesemények is szerepeltek (pl. évisméltés, testvér születése).

Élethelyzet	Érzékenyítő foglalkozás		
	előtt	után	Változás
„Ha valaki nem hall.”	6,84	6,68	-0,16
„Ha valaki nem lát.”	7,42	7,52	0,1
„Születésétől kezdve kerekesszékekben tud csak mozogni valaki.”	7,51	7,24	-0,27
„Baleset miatt kerekesszékekbe kényszerül valaki.”	7,73	7,51	-0,22
„Ha valaki értelmi fogyatékos születésétől kezdve.”	7,46	7,4	-0,06
„Ha valaki betegség miatt nem tud beszélni.”	7,07	6,97	-0,1

6. táblázat. Fogyatékosokkal kapcsolatos kijelentések osztályozása

15. ábra: Fogyatékosokkal kapcsolatos kijelentések osztályozása; forrása:

Loványi-Piczó

A 15. ábrán látható, hogy a vizsgálati személyek a "rendhagyó" osztályfőnöki óra előtt és után egy 9-es skálán átlagosan milyen súlyosnak ítélték meg a fogyatékosokkal kapcsolatosan felsorolt élethelyzeteket.

Tehát a gyermekek a skálán való osztályozásai szerint a segítőkutya gazdákkal való találkozás után, – a gyengénlátók és vakok kivételével – minden sérüléstípust valamennyire kevésbé érezték "tragikusnak". Ennek valószínűleg az az oka, hogy miután megismerkedtek a munkatársainkkal és a segítőkutyákkal, megtapasztalták, hogy a fogyatékosok is élhetnek teljes, vidám életet, ők is rengeteg pozitív tulajdonsággal bírnak – a fizikai korlátaik ellenére.

Pozitívumok és nehézségek a fogyatékosok életében (9. kérdés)

Az utolsó feladatban olyan 3-3 pozitívumot és negatívumot kellett leírni, amit a válaszadók véleménye szerint átél a fogyatékos ember.

A gyermekek leggyakrabban a következő pozitívumokat hangsúlyozták: sok ember segít nekik; több figyelmet és szeretetet kapnak; megtapasztalnak olyan dolgokat, amit mások nem; megbízhatóbb, összetartóbb közösségük van; sokkal kitartóbbak, nagyobb az akaraterejük; sokkal jobban értékelnek, becsülnék egyes dolgokat; más szemmel látják a világot; kedvesebbek; empátikusabbak; lelkileg erősebbek. A kutyát, mint segítő társat többen említették.

Példák a negatív véleményeket tükröző magyarázatokra: a diákok elsősorban fogyatékoságból eredő fizikai korlátokat emelték ki (önellátás, közlekedéssel kapcsolatos akadályok); nehezebb munkát szerezniük, családot alapítaniuk; az emberek megvethetik, lenézhetik; csúfolhatják őket; a társadalom kirekesztheti őket.

Tapasztalatok összegzése

A kutatás eredményei szerint a projekt látványos változást eredményezett a nem sérült gyermekek a fogyatékosokkal szembeni hozzáállásában, attitűdjében és toleranciájában. Ezt igazolják a tanintézményektől érkezett visszajelzések (pl. személyes megkeresések, e-mailek és levelek, újabb meghívások) és az iskolai honlapokon közzétett élménybeszámolók, fényképalbumok is. A 10 rendhagyó osztályfőnöki óra során több mint 250 fiatalhoz jutottak el. A diákok és tanárok egyaránt hasznosnak találták ezt a tevékenységet és további foglalkozásokra jelezték igényüket. Személyes tapasztalataik alapján elmondhatják – több iskolai előadáson, esélyegyenlőségi napon vettek már részt, kutyák nélkül – az állat bevonása nagyban segítette az oldott légkör kialakítását. A tematikusan felépített interaktív foglalkozások is érezhetően több eredményt hoztak, mint egy egyszerű segítőkutya-bemutató, ahol a gyermekek inkább passzív nézőként figyelték a kutyák és a gazdáik produkcióit.” (www.prae.hu / Loványi Eszter, Piczkó Katalin 2013)

16. ábra: Loványi Eszter és hallássérült-segítő kutya, Kuku; forrása: saját fotó

2 Anyag és módszer áttekintése, saját vizsgálat/elemzés bemutatása

Pályamunkám elkészítése során a témával kapcsolatos szakirodalmak tanulmányozása mellett nagy hangsúlyt fektettem a kérdőíves megkérdezésre valamint a mélyinterjúk készítésére, ezzel is elősegítve a gyakorlati tapasztalataim elmélyülését és a még pontosabb igényfelmérést az általam tervezett szolgáltató egység kialakításához.

2.1 Egy kutyás terápiával foglalkozó szervezet bemutatása

NEO Magyar Segítőkutya Egyesület

Székhely: 1192 Budapest, Dobó Katika u. 112.sz. fsz. 1.

Adószám: 18211236-1-43

Számlaszám:14100608-18151749-01000001

VOLKSBANK Magyarország – IBAN HU43 1410 0608 1815 1749 0100 0001

A NEO Segítőkutya Egyesület feladata a fogyatékkal élők társadalmi beilleszkedésének elősegítése speciálisan képzett segítőkutyák által.

Megalakulásuk fő célja olyan egyedi segítőkutya típusok meghonosítása, melyek Magyarországon még nem érhetőek el a rászorulóknak számára, mint például a mozgássérült, látássérült, mozgás- és látássérült vagyis keresztképzett kutyák, valamint hallássérült-segítő ebek.

Az egyesület oktatói több mint egy évtizedes tapasztalattal rendelkeznek, mind a hazai, mind a külföldi kiképzési módszerek alkalmazásában. Tevékenyen részt vettek a honi segítőkutya képzés kezdeténél és azóta is aktívan foglalkoznak mozgássérült-segítő, valamint terápiás ebek képzésével.

„A NEO Magyar Segítőkutya Egyesület 2011-ben alakult, fő célja a fogyatékkal élők érdekképviselése, és társadalmi beilleszkedésének elősegítése speciálisan képzett segítőkutyákkal. Munkatársaik nagy része sérült, négylábú segítőtárssal rendelkező szakember (pl. kutyakiképző, gyógypedagógus, szociológus). Profiljukba elsősorban a mozgás- és hallássérülteket segítő (hangjelző) kutyák, egyéb speciális személyi segítőkutyák

(pl. ún. keresztképzett segítőkutya, látássérült-segítő kutya), valamint terápiás kutya kiképzése tartozik.” (www.segitokutya.net 2013)

A NEO MSKE másik küldetése a széleskörű társadalmi szemléletformálás: az érzékenyítő programjuk célja nem csak a fogyatékos személyek integrációjának és esélyegyenlőségének elősegítése, hanem az ép, iskolás gyermekek szociális készségének fejlesztése (pl. segítőkézség, empátia, együttműködő készség), továbbá személyiség- és közösségfejlesztés.

Iskolai tudatformáló tevékenységük

Programjuk célja, hogy hallás-, látás- és mozgássérült előadók közös ismeretterjesztő foglalkozás keretein belül hozzájáruljanak a fogyatékos emberek elfogadtatásához, esélyegyenlőségének elősegítéséhez. A program keretén belül különböző sérüléssel élő gazdák és segítőkutyaik a tanintézmények látogatása során többféle sérüléssel ismertetik meg a diákokat és az érdeklődőket. A különlegesen képzett segítőkutya jelenlétével, valamint munkájuk rövid bemutatásával gazdáik nehéz élethelyzete pozitív élményként jeleníthető meg.

Az egyesülettel készített mélyinterjú feldolgozása

A NEO Segítőkutya Egyesület taglétszáma az interjú készítésekor (2012 év végén) 24 fő volt, melyből 16 fő aktív tagként volt jelen az egyesület életében, 5 eseti segítő vesz részt különböző megjelenéseken, illetve sok további segítőjük van, akik intézik a fénymásolást és a médiakapcsolatot.

Egyesület lévén bevételei pályázatokból, tagdíjbefizetésekből, segítőkutya bemutatókból és különböző anyagi és nem anyagi típusú adományokból származnak. 2012-ben kapott adományok például: 5 darab számítógép a MOL Nyrt. részéről, különböző kutyafelszerelések a Julius K9 kiképzőktől, illetve 200.000 Ft-os támogatás a Szerencsejáték Zrt.-től.

Sokan felajánlják az egyesületnek az adójuk 1%-át, de mivel sajnos az alapítástól számítva, még nem telt el két év, az egyesület fiatalnak számít, így nem vehetik igénybe ezt a lehetőséget.

Az egyesület marketingtevékenysége igen változatos. Mivel a vállalkozásnak a legfontosabb, hogy a kutya képzésére és bemutatójára fordítsák a befolyó összegeket, a marketingtevékenységre nem szánnak nagy keretet, ezért igyekeznek a reklámozást ingyenes

17. ábra: Sziget fesztivál, NEO csapat; forrása:

<http://indafoto.hu/lofty/image/19317969-8931acf6/576011>

módszerekkel létrehozni: a legjobb reklám az ajánlás, és a közösségi oldalak erre kiválóan alkalmasak.

Ezen kívül remek reklám a különböző rendezvényeket való megjelenés, idén nyáron a Sziget fesztiválon vettek részt.

Az egyesület tagjai képezik ki a segítőkutyákat, összesen 6 kiképző van, ebből öt rehabilitációs és egy vezető kiképző. A kiképzés időtartama körülbelül 2 év, ez folyamatos képzést jelent: a kiképzők együtt élnek a kiképzendő kutyákkal.

A képzéshez szükséges kiadásokat elnyert pályázatokból befolyó összegekből állják, de ha ilyen nem áll rendelkezésre, akkor önerőből fedezik azokat. Ez annyit jelent, hogy a tagdíjakat, illetve a megjelenésekből, bemutatókból származó kis összegeket a kutyák ellátására, képzésére fordítják.

Az egyik kérdésem az volt a kiképzők felé, hogy a képzésre bármilyen korú, bármilyen fajtájú kutyával lehet-e jelentkezni. Erre azt a választ kaptam, hogy ők ritkán vállalnak el felnőtt kutyákat képzésre, náluk ez komplikáltabb. Amikor hozzájuk jelentkezik egy sérült, fogyatékkal élő ember, hogy szüksége lenne segítő kutyára, hosszú ellenőrzéseken, teszteken kell átmennie, hogy a megfelelő kutyát kapja. Azt gondolnánk, hogy lényegtelen, milyen kutyát képeznek ki segítőnek, vagy terápiás ebnek, de ez nem így van. Minden sérültnek más igénye van. Egy terápiás kutya legfontosabb tulajdonsága, hogy barátságos legyen, lehessen simogatni, nyúzni. A vakvezető kutya nem lehet ingerlékeny, nem lehet nagy mozgásigényű. A rohamjelző ebnek pedig elképesztő érzékenységgel kell rendelkeznie, hogy a legapróbb ingereket is azonnal észrevegye. Így alakult ki az a tendencia, hogy saját tenyésztőket vesznek fel, ahol olyan kutyákat kereszteznek, amely fajtákból a legjobb keverék kutya jön létre a

leendő gazdája számára. Az alomból később kiválasztják a legmegfelelőbb kiskutyát, és őt kezdik el képezni.

2.2 A térségben található további szervezetek rövid bemutatása

Alfa Kutyaiskola, Csepel

Az iskola alapelve az erőszakmentes képzés: a tanítás során pozitív megerősítést alkalmaznak, fizikai ráhatás nélkül. A ma ismert leghatékonyabb tanítási eszköz; a klikker segítségével anélkül tanítják a kutyákat, hogy hozzájuk érnének.

Szolgáltatások:

- Kutyaovi
- Felügyelt futtató
- Alapfokú- és középfokú engedelmes tanfolyam
- Egyéni képzések
- Klub foglalkozások (Őrző-védő, frizbee, agility, dog dancing, nyomkövetés)

Csepeli Meteor Kutyakiképző Iskola

A csepeli iskolában várnak minden érdeklődőt, aki részt venne különböző kutyás foglalkozásokon mind kezdő mind haladó szinten.

Szolgáltatások:

- „Kölyökkortól a szocializáció kialakítása
- Engedelmes szintű kiképzés, vizsgáztatás
- IPO vizsgára felkészítés, oktatás
- Már vizsgázott kutyák „szinten” tartása
- „Problémás” kutyák felmérése, képzése
- Kiállításokra való felkészítés” (www.meteorkkicsepel.gportal.hu 2013)

Vakvezető Kutyakiképző Iskola, Csepel

1978 óta a Magyar Vakok és Gyengénlátók Országos Szövetsége (MVGYOSZ) kezelésében, annak szerves részeként, szolgáltató egységeként működő intézmény.

Szolgáltatások:

- Tenyésztési Program: Labrador és golden retriever tenézőpárosokból saját almok nyerése
- Kölyöknevelési Program: E programra bárki jelentkezheti, aki vállalja, hogy egy leendő vakvezető kutyát 8 hetes kortól annak 1 éves koráig ingergazdag környezetben neveli, szakmai felügyelet mellett.
- Kiképzési Program: Egy éves korban beérkezett kutyákat vakvezető munkára tanítják. A tanítási időszak kb. 6 hónap.
- Utógondozási és Előkészítő Program: A már dolgozó vakvezető kutya - gazda párosok együttes munkáját felügyelik, segítik lakóhelyi környezetben.

18. ábra: Vakvezető golden retriever; forrása: <http://www.szeretlekmagyarorszag.hu/kutyak-a-vak-emberekert/>

S.W.A.T. Dogs, Csepel

A kiképzők segítségével a gazdák kutyájukkal közösen dolgozva szerzik meg a megfelelő tudást és a korai szocializáció érdekében kutyaovi vehető igénybe 4 hónapos kortól.

Szolgáltatások:

- Engedelmisségi képzés
- Kutyaovi
- Vizsgákra, versenyekre felkészítés (BH, IPO, ZTP)
- Agility
- Obedience
- Őrző-védő kiképzés
- Kutyapanzió

Berty Kutya- és Cicapanzió

Egész napos kerti mozgási lehetőséggel, sok játéklehetőséggel, teljes körű ellátással, állandó lelkiismeretes felügyelettel, tenyésztői gyakorlattal felügyelik a házi kedvenceket. Igény szerint kutyakiképzési, kozmetikai és szállítási lehetőséggel gondoskodnak a kisállatok kellemes időtöltéséről.

2.3 Állatok az Emberekért Egyesület

2.3.1 Bevezetés, célmeghatározás

Pályamunkámban arra vállalkozom, hogy saját magam, elméletben létrehozok egy fejlesztő központot Állatok az Emberekért Egyesület néven, annak érdekében, hogy a térségben jelenleg hiányként szereplő szolgáltatásokat fel tudjam kínálni a térség intézményeinek, civil szervezeteinek, lakosságának. Álmom, hogy a projektet a későbbiekben ténylegesen megvalósítsam.

Mivel Magyarországon jelenleg nincs jelen egy vállalkozáson belül az a szolgáltatáshalmaz, melyet én biztosítanék az Egyesület telephelyén, ezért szükségesnek láttam egy igényfelmérő kérdőívet készíteni, és ennek eredménye alapján felépíteni a vállalkozást.

Annak érdekében, hogy a pályamunkám minél pontosabb információkat közöljön, kapcsolatba léptem, és önkéntesként közreműködtem a NEO Magyar Segítőkutya Egyesülettel (a fentiekben bemutatam őket), akiktől sok hasznos információt megtudtam. Ezen információk alapján, több ütemben szeretném létrehozni a saját vállalkozásomat, kiegészítve további szolgáltatásokkal és lehetőségekkel.

2.3.2 Terület regionális bemutatása

Magyarországon 7 statisztikai tervezésű régió található (19. ábra), melyeket 1998-ban egy országgyűlési határozattal fogadtak el. A pályamunkámban létrehozott egyesület színhelyét szolgáló régió a Közép-Magyarország régió.

19. ábra: Magyarország régiói; forrása: <http://mercator.elte.hu/~gadoaat/Webterkep/mo.html>

Pest megye Közép-Magyarország egyetlen megyéje, székhelye Budapest, az ország fővárosa, mely önálló területi egységet alkot. Északkeletről Nógrád, keletről Jász-Nagykun-Szolnok, délről Bács-Kiskun, nyugatról Fejér és Komárom-Esztergom megyék határolják, északnyugatról pedig Szlovákiával alkot határvonalat.

Az általam választott telephely Csepel és Szigetszentmiklós határán, a fent említett két jelentős terület, Budapest és Pest megye választvonalánál található az Üdülő sor 292. szám alatt.

2.3.3 Telephely elérhetősége

2310 Szigetszentmiklós Üdülő sor 292.

GPS koordináták:

földrajzi koordináták	északi szélesség /lat	keleti hosszúság /lng
fok	47.387003	19.1022313
fok° perc' másodperc"	47° 23' 13.2" N	19° 6' 8" E

20. ábra: GPS koordináta; forrása: <http://www.futas.net/hungary/Budapest/gps-koordinatak.php>

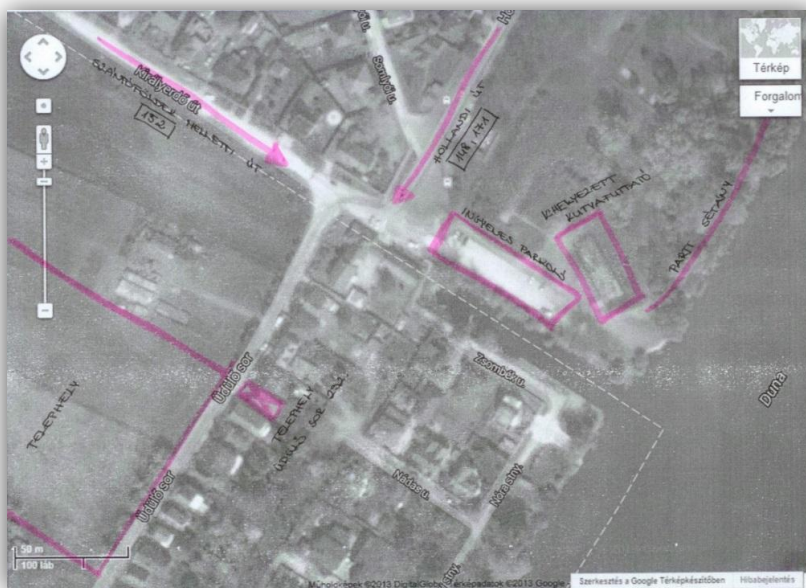
2.3.4 Megközelítési lehetőségek

A telephely megközelítése több módon is lehetséges, így autóval és tömegközlekedési eszközökkel egyaránt elérhető.

Csepel irányából három BKV járat közül választhatunk:

- *152-es busz:* Csepel, Szent Imre téren lehet felszállni rá a buszpályaudvaron, és Csepel Királyerdő úti végállomásán kell leszállni. Onnan 15-20 perces séta a szántóföldek mellett, és megérkeztünk.
- *148-as busz:* Kőbánya Kispestről indul, Csepelen a Szent Imre téren lehet felszállni rá, majd a Csepel, Hollandi úti megállónál kell leszállni. Körülbelül 7-10 perces rövid séta, és elérjük a telephelyet. Ez a járat visz minket a legközelebb az Egyesülethez.
- *171-es busz:* Csepel, Szent Imre téri buszpályaudvarról indul, és a Csepel, Soroksári rév végállomáson kell leszállnunk. Innen 15-20 perces séta, akár a parti úton, fás nyugodt részen, és megérkeztünk a célunkhoz.

Autóval a buszjáratok útvonalain lehet megközelíteni kényelmesen a telephelyet, így a Szentmiklósi úton érkezve, a Szent István útról a Hollandira rákanyarodva vagy a Határ út Hollandi út találkozásától a Hollandi útról érkezve. A telephely közelében egy kiépített, ingyenes parkoló áll az ideérkezők rendelkezésére.

21. ábra: Megközelítés, környezet; forrása: <https://maps.google.hu/maps>, saját készítésű

2.3.5 Egyesület jelenlegi tagjai

Ismeretségi és baráti körömben sokat beszélgettünk a pályamunkám témájáról, az állatasszisztált terápiáról és a különböző szolgáltatásokról, amiket felkínálnék egy vállalkozáson belül az embereknek. Mivel szerencsére, ebben a körben rengeteg állatbarát, illetve szakmailag ilyen vállalati portfólióba illő ember található, így kialakult egy csoport, akik a későbbiekben is szívesen részt vennének az Egyesület létrehozásában.

Így tehát, a jelenlegi tagok:

Óvónő	2 fő kutyakiképző
Állatorvos	Gyógypedagógus és gyógytornász
Állatgondozó	Könyvelő

Ezen kívül, sok további érdeklődő jelezte már partneri szándékát, ha valóban létrehoznám a vállalkozást. Az igényfelmérő kérdőív kitöltései után, személyesen felkerestem a Csepelen található szinte összes óvoda, általános iskola és gimnázium intézményvezetőjét, továbbá Pest megyében néhány szociális intézmény és idősek otthona dolgozóját, hogy a kérdőívvel kapcsolatban, maguktól az intézmények döntéshozóitól megbízható és érvényes információkat szerezzek. Így kaptam azt a temérdek partneri ajánlatot és társulási szándékot, melyek alapján azt feltételezem, hogy a vállalkozás megvalósítása lehetséges és a későbbiekben fenntartható.

A vállalkozás működéséhez és fejlődéséhez elengedhetetlen a további, egyéb végzettséggel rendelkező emberek felvétele, akiket a későbbiekben fogok megemlíteni.

2.3.6 A telephely kialakítása négy éves ütemterv alapján

Úgy gondolom, hogy egy üzlethelyiség, egy kávézó vagy akár egy étterem megnyitásakor a legfontosabb szempont kitalálni azt, hogy hol alakítsuk azt ki, milyen helyszínen, milyen közlekedési lehetőségekkel. Van-e parkolási lehetőség a közelben? Könnyen megközelíthető? Milyen a környezete? Koszos? Zajos? Milyen messze van a közlekedési gócpontoktól?

Egy állatokkal foglalkozó vállalkozás esetében egyéb kérdéseken is el kell gondolkozni. Figyelembe kell venni azt, hogy mekkora területet kell biztosítani az állatoknak, meg kell felelni a különböző állategészségügyi előírásoknak, ráadásul oda kell figyelni arra, hogy az állatok időnként zajosak, még rendes és tisztántartott körülmények között is szagosak

lehetnek, így nem tehetünk egy ilyen vállalkozást és a haszonállatokat, lovakat, baromfikat egy kis fővárosi kertes ház szabvány méretű kertjébe.

Miután ezeket a kérdéseket mind végigpörgettem magamban, jutott eszembe, hogy én tudok egy tökéletesen megfelelő helyet az egyesület számára.

Ez a hely több tömegközlekedési eszközzel is megközelíthető, melyeket el lehet érni egy közlekedési gócponttól, ami jelen esetben a Szent Imre tér. Rendelkezésre áll egy ingyenes kiépített parkoló, csendes környék, zöldterület, a közelben nyaralók, így a szomszédokat nem zavarja az időnkénti lárma vagy a szagok. Mivel elhagyatott szántóföldek tartoznak a nyaralókhoz, így a nagy terület is adott, ahol több kutya-futtató is kialakítható, illetve a lovaknak karám, a haszonállatoknak pedig legelő számára is van elegendő hely.

Feltételezésem szerint, az ezen a helyen létrehozott telephely ideális minden szempontból, így a dolgozatomban erre a területre építem ki a különböző ólakat, kenneleket, istállókat.

Mivel úgy gondolom, hogy egy ilyen méretű vállalkozás létrehozása időigényes, ezen kívül az építkezés sem történik egyik napról a másikra, továbbá figyelembe kell venni a pénzügyi erőforrásokat is, így az alábbi négy évre lebontott ütemtervet készítettem el.

Azért, hogy a leírtakat szemléltetni is tudjam, készítettem egy tervrajzot, ahol ábrázolom, hogy a területen mi hol helyezkedik majd el. Ez a 39. ábra, mely az 2. számú mellékletnél található meg.

1 év:

Véleményem szerint az első év feladatai között szerepel először is a terület megvásárlása. Mivel egy üdülő sori házhoz egy adott méretű szántóföld jár, a szomszédától meg kellene vásárolni egy másik szántó területet is, hogy a terület mérete megfelelő nagyságú legyen.

Az alábbi ábrán látható az eladó házhely:

22. ábra: A telephely; forrása: saját fotó

A következőn pedig a hozzá tartozó szántó:

23. ábra: Telephelyhez tartozó szántóföld; forrása: saját fotó

Az ütemterv következő része az üres házrészi területre felhúzni egy épületet, ahol a földszinten a vállalkozás irodája, az emeleten pedig egy gondnoki lakás lenne kialakítva. Ebben az évben intéznénk el az épület bebútorozását, az iroda komplett kialakítását.

A következő lépés a szántóföldek rendbehozatala, gyomtalanítás, föld keményre dörgölése, kerítés felhúzása, és sövénykerítés kialakítása a hangtompítás érdekében. Mivel a tuja jó hangszigetelő, aránylag olcsó, és még a szagokat is megfogja, így tujából építenénk ki a természetes határvonalat a kerítés belső oldalán.

Úgy gondolom, hogy a leginkább közkedvelt állat terápiás szempontból a kutya, ezért első körben a kutyás részek kialakítása a fontos.

A kennelek kialakításánál figyelembe kell venni a 2012. június 11-én elfogadott 115/2012. számú kormányrendeletet, mely több ponton módosította az állattartás, különösen a kutyák tartásának szabályait.

2012. augusztus elseje után a zártan tartott kutya számára biztosítandó kennel alapterülete, illetve a megkötve tartott kutya részére biztosítandó kikötő eszköz hossza a kutya méretével arányos:

20 kg alatti kutya esetén minimum 10 m^2 illetve 4 m

20-40 kg között minimum 15 m^2 illetve 6 m

40 kg fölött pedig minimum 20 m^2 illetve 8 m.

A tervrajzon látható (2. számú melléklet), hogy én három 10 négyzetméteres és négy 20 négyzetméteres kennelt alakítottam ki. A kennelek mindegyikét az első évben felszerelnék kutyaólakkal, természetesen a megfelelő méretekben, mindet kibéelve, etető és itató tálkával kiegészítve.

Amit még ebben az évben el kell készíteni, a két kutyaftutató kialakítása, mely annyit jelent, hogy a megfelelő méretű kerítést kell felhúzni a tervrajzon látható terület köré. Ezen kívül a nagyobb ftutatóra egy kis 10 négyzetméter nagyságú tárolót képzeltem el, ahol a képzéshez szükséges felszereléseket tartanánk.

Úgy gondolom, hogy amint a kutyaftutatók elkészülnek, a kutyás foglalkozások megtartását elkezdhetnénk, mivel a kutyakiképzők rendelkezésére állnak saját kutyáik, így az alap- és középfokú tanfolyamokra jelentkezőknek be tudják mutatni a feladatokat, illetve tudnak foglalkozni a tanuló kutyákkal is, míg a sajátjaik „rendfenntartóként” jelen vannak a tanórákon.

2. év:

Véleményem szerint a kutya után a ló a legkedveltebb terápiás állat, ezen kívül rengeteg fiatal és idős ember szeret hobby-lovagolni, így a második év programja a lovak istállójának megépítése, és a lovas karám felhúzása.

A lóistálló kialakításának is vannak szabályai, melyeket figyelembe kell vennünk. Az istállónak rendelkeznie kell állásokkal, egy szerszámkamrával, takarmánytárolóval, jászollal, szénarácscsal, etetőcsészével, itatóval és megkötő karikával.

A lóállás mérete 1,5-1,8 méter széles és 3,2-3,4 méter hosszúságú. Az állásokat el lehet választani egymástól szilárd határoló elemmel vagy lengő választó rúddal. Szerintem a szilárd határoló elem a jobb választás, mivel a minimum 3-4 cm vastag tömör, keményfa, felette rácsos folytatással biztonságosabb elválasztást ígér.

Az istálló útszélessége is meghatározott: egysoros istállóban 1,7-2,2 méterig, ha viszont kétsoros az elrendezés, akkor 2,6-3 méter. A tervrajzon látható, hogy én a kétsoros megoldást választottam, így az útszélesség 3 méter.

Az ez évi feladat továbbá a tervrajzon (2. számú melléklet) is látható karám körüli kerítés felhúzása, és a terület fásítása.

Tavaszi teendő, hogy a kisméretű állatokat betelepítsük az előző évben elkészült irodába. A bejáratnál kialakítanánk egy akváriumot színes halakkal, növényekkel, a belső részben pedig terráriumban illetve ketrecekben teknősöket, nyulakat, hörcsögöket helyeznénk el.

Ősszel, miután az istállók készen vannak, betelepítsük a lovakat, de egyelőre nem töltenénk fel az összes állást, az csak a későbbiekben történne meg.

A 2. évben szükséges lenne felvenni alkalmazottakat az istálló és a lovak rendben tartására.

Mivel a lovakat már betelepítettük, a karám pedig készen van, biztosítani tudnánk az érdeklődők számára a lovas szolgáltatásainkat, mint a lovaglás a karámban kezdő szinttől a haladóig, tereplovaglás Szigetszentmiklós felé, végig a szántóföldek mellett, vagy a Kis Duna partján, illetve a terápiás lovagoltatás. A terápiás lovagoltatás lebonyolításához rendelkezünk egy gyógypedagógus szakemberrel, az egyéb szolgáltatások véghezviteléhez pedig újabb szakemberek felvételére van szükség.

3. év:

A harmadik év építkezési terve a haszonállatok helyének megépítése, az ól melletti legelő elkerítése és befűvesítése, illetve a baromfiudvar kialakítása.

A baromfiudvarba szeretnék létrehozni egy kis pancsoló tavacskát is, hogy a kacsák és libák nyáron élvezhessék a nyári frissítő fürdést.

Ebben az évben további építési jellegű feladatok nincsenek, a terv szerint az építési munkálatok végére érünk.

Véleményem szerint ebben az évben nekiláthatnánk a „Mini Menhely Akció” elnevezésű programunknak, mely annyit jelent, hogy a rendelkezésre álló kutya kennelekbe időszakosan befogadnánk az utcán talált, elkóborolt kutyákat addig, amíg a gazdájuk jelentkezik, vagy új gazdát nem találunk nekik. Amíg a telephelyünkön tartózkodnak, megfelelő ellátással és képzéssel járulunk hozzá, hogy egészségesen térjen vissza régi gazdájához, vagy kerüljön az új gazdája birtokába.

4. év:

Az ütemterv szerinti utolsó év feladata a hiányzó állatok szép fokozatos betelepítése, és az állatok ellátásához szükséges további alkalmazottak felvétele.

A gondnok ebben az évben költözne be a számára fenntartott emeleti lakásba, az ő feladata az állatok őrzése, a telephely rendben tartása.

Ebben az évben indítanánk be az összes további szolgáltatásunkat, mint a tanulmányi úton résztvevő osztályok fogadása, segítő kutyák képzése, kis testű állatok terápiás célú hasznosítása.

2.3.7 A szolgáltatási paletta kialakítása

Azért, hogy a megfelelő szolgáltatásokat tudjuk biztosítani az érdeklődők számára, a kitöltött igényfelmérő kérdőívek alapján készítettem egy diagramot, ami pontosan tükrözi az intézményvezetők álláspontját. A diagram - adatainak ténylegesen értelmezhető megtekintéséhez - a mellékletek között található, a 3. számú mellékletnél.

Az adatok értékelésekor fontos tudni, hogy 13 válaszadási lehetőség volt, de a kérdőívet kitöltőket kértem, hogy maximum 5 lehetőséget válasszanak, így összesen 72 válasz érkezett.

Az így kapott válaszokból az alábbi táblázatot készítettem el:

	Válaszadók száma	%
Kutyával való ismerkedés	8	11%
Kutyakiképzés módszereinek bemutatása (pl. klikkeres képzés, dummy használat)	5	7%
Erdei túra kutyával	3	4%
Kisállat simogatás: nyúl, görény, kecske, macska, illetve haszonállatok	7	10%
Telephelyre csoportkirándulás, ott választott programokon részvétel	7	10%
Kölcsönkutya tanfolyam: a gyermekek, felnőttek megtanulhatják a kutyakiképzés módszereit saját kutya nélkül is, a mi kutyáink rendelkezésükre állnak	1	1%
Kutya-gyerek kommunikációs tréning	6	8%
Érzékenyítő tréning	7	10%
Terápiás/segítő kutyával bemutató	7	10%
Beilleszkedési problémás/fogyatékkal élő gyermekek, felnőttek állattal történő közelítése egészséges társaik felé	7	10%
Kutyatámadás kiküszöbölése, ha megtörtént, mik a teendők	8	11%
Lovaglás	2	3%
Ló gondozás - lovaglás	4	6%
Összesen	72	100%

24. ábra: Szolgáltatási paletta; forrása: saját adatok alapján

A fenti táblázaton jól látszik a sorrend, melyet az intézményvezetők felállítottak. Ami a leginkább érdekli őket az a kutyával való ismerkedés, illetve a kutyatámadás kiküszöbölése. Ez óvodások és általános iskolások tekintetében igencsak érthető választás. A következő szolgáltatások 10 %-os érdekeltséget mutatnak - ami 7 szavazatot jelent a vezetőktől -, kisállat simogatás, a telephelyre csoportkirándulás, érzékenyítő tréning és terápiás vagy segítő kutyás bemutató.

A kutya-gyerek kommunikációs tréning 8%-os, a kutyakiképzés módszerei 7%-os érdekeltséget mutatnak, majd 6%-ot kapott a ló gondozás összekötve a lovaglással, 4%-ot az erdei túra kutyával, 3%-ot a sima lovaglás és egyetlen egy vezető választotta a kölcsönkutya tanfolyamot. Ezen nem lepődök meg, mivel a kölcsönkutya tanfolyam egyéni szolgáltatás, nem iskolai programkínálat.

A kérdőívekből kapott információkból, saját elképzelésekből, illetve barátokkal, ismerősökkel történt beszélgetésekből, az alábbi szolgáltatáscsomagot szeretném létrehozni:

- a 24. ábrán felsorolt szolgáltatásokat
- Kutyaóvoda
- Felügyelt futtató
- Alapfokú- és középfokú engedelmességi tanfolyam
- Egyéni képzések
- Klub foglalkozások (Őrző-védő, frizbee, agility, dog dancing, nyomkövetés)
- Segítő- és terápiás kutyák képzése
- Kiállításokra való felkészítés
- „Mini Menhely Akció”
- Kutya- és cicapanzió
- Haszonállatok látogatása akár egyénileg, akár tanulmányi kirándulás során

2.3.8 Az intézmények igényfelmérő kérdőíveinek elemzése

A kérdőívet 15 csepeli intézményvezetővel töltettem ki, abból:

6 fő	óvodavezető
4 fő	általános iskolai igazgató
0 fő	szakközép iskolai igazgató
1 fő	gimnáziumi igazgató
2 fő	szociális intézmény vezetője
2 fő	idősek otthona vezető

A kitöltendő kérdőívben feltett kérdések leginkább olyan irányba terelődtek, amik egy ilyen típusú vállalkozás létrehozásánál a legfontosabbak: milyen szolgáltatások érdeklik az embereket, milyen állatokkal találkozónának szívesen egy-egy program keretei közt, ezt milyen pénzügyi megoldásokkal lehetne véghez vinni és hol vennének részt legszívesebben a programokon.

Az alábbi 25. ábra a szolgáltatások igénybevételének a helyét tükrözi:

25. ábra: Szolgáltatások igénybevételének helye; forrása: saját készítésű

Több válaszadási lehetőség is lehetséges volt, így az adatok nem közvetlenül mutatják a tényleges választ.

Látható, hogy az intézményvezetők 43%-a szeretné, hogy a vállalkozás az Ő intézményén belül tartsa meg a szolgáltatásait. Ez kényelmi és pénzügyi szempontból is jobb számukra, mivel nem kell a telephelyünkre jutásért buszt bérelni, vagy a tömegközlekedési eszközökre jegyet váltani, illetve biztonságosabb is, mert a gyerekekkel az intézményen belül maradhatnak, és nem teszik ki őket más emberek okozta veszélyeknek.

A vezetők további 29%-a külső helyszínt jelölt meg, ami lehet másik intézmény vagy akár egy park. További 28%-uk pedig a mi telephelyünket írták. Ezt a 28%-ot én annak az információ hiánynak nyilvánítom be, hogy a vezetők nem voltak tisztában azzal, hogy hol található a telephely. Sokan hangoztatták, hogy tanulmányi kirándulásokra a Budapesti Állatkertbe vagy a Budakeszi Vadasparkba szoktak menni, viszont az messze van, és jobb lenne egy közelebbi hely, ahol ugyanazokat a szolgáltatásokat megkapnák. Mikor nekik megemlítettem, hogy az általam létrehozott vállalkozás Csepelen kapna helyet, azonnal bekarikázták ezt a válaszlehetőséget is.

A következő kérdés a részvétel időtartamára vonatkozott, ami a 26. ábrán látható. A kérdőív kitöltőinek 59%-a gondolta úgy, hogy a programok megfelelő időtartama egy óra. 18%,

vagyis 3 fő a fél órát jelölte meg, de ők hozzátették, hogy mivel óvodásokról van szó az ő esetükben, így fél óránál hosszabban nem biztos, hogy le lehet kötni a figyelmüket.

A vezetők 23 %-a a két órás időtartamot jelölte meg, ami véleményem szerint a hosszabb programokra vonatkozott, mint például az erdei túra kutyával vagy az érzékenyítő tréningek.

26. ábra: Szolgáltatásokon való részvétel időtartama; forrása: saját készítésű

A kérdőív kitöltőit arra kértem a következő kérdésemben, hogy állítsanak fel egy sorrendet, ami megmutatja azt, hogy melyik állat iránt érdeklődnek a leginkább a felsoroltak közül. 8 választási lehetőség volt felsorolva, és kérésemre, amelyik állatot nem választották, oda egy nullát tettek. Nem meglepő módon, a kutyát jelölte meg majdnem mindenki első helyen, egyetlen egy ember tette második helyre. A következő állat a macska volt, utána holtversenyben a ló és a nyúl, majd a tengerimalac a görény és legvégül a haszonállatok. Választani lehetett az egyéb kategóriát is, ahol példát kellett hozni, de csak egy vezető választotta ezt 5. helyen: az idősök otthonában véleménye szerint sokan érdeklődnek a madarak iránt. Fontos tudni azonban, hogy a sorrendben igen magas szavazati különbségek vannak, ugyanis a görényre csak 6 szavazat érkezett, a tengerimalacra 5, de míg a görényt a hatodik és hetedik helyre helyezték, a tengerimalacot ötödik hatodikra.

A következő két ábra a szolgáltatások pénzügyi hozzájárulását taglalja. A 27. ábrán jól látható, hogy a legtöbb intézménynek nincs kerete a szolgáltatások igénybevételére.

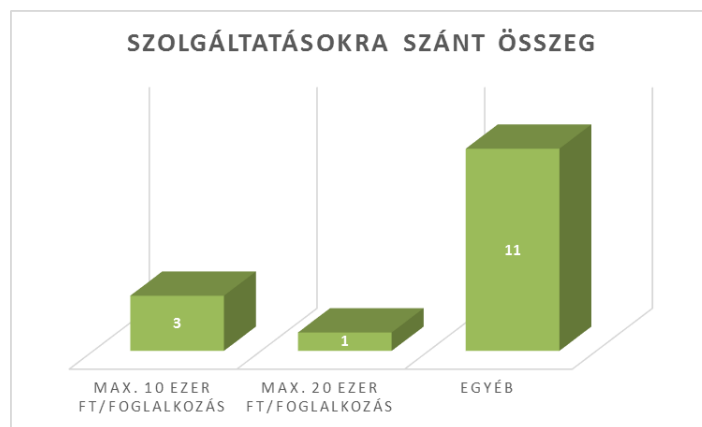

27. ábra: Szolgáltatás igénybevétele; forrása: saját készítésű

A 15-ből csak 2 vezető jelölte be azt a lehetőséget, hogy adott összeggel tudják támogatni a vállalkozást, 6 ember pedig szívesen venne részt partnerként pályázat esetén. Többen felajánlottak egy úgynevezett „egyéb” lehetőséget, hogy adományokkal szívesen támogatnák a vállalkozást, ha pénzt nem is tudnak adni. Már többször rendeztek gyűjtéseket menhelyek számára, így ez könnyedén megoldható lenne az én vállalkozásom részére is.

A következő kérdésem arra keresett választ, hogy ha mégis úgy alakulna, hogy csak pénzügyi ellenszolgáltatással tudnák igénybe venni a szolgáltatásainkat, mekkora összeget szánnának rá.

A 28. ábrán láthatjuk a kapott válaszokat. Egyetlen intézményvezető jelölte meg a maximum 20 ezer forintos összeget, 3 fő a maximum 10 ezer forintot húzta alá, és 11 fő az egyéb kategóriát választotta. Az egyik vezető kifejtette, hogy azért jelölte az egyéb kategóriát, mert az összeg több mindentől is függhet, például a létszámtól, a foglalkozás időtartamától, a külső helyszíntől, hogy az óvodában tartjuk-e a foglalkozást vagy valahol máshol stb. Egy másik intézményvezető azt fűzte hozzá, hogy erősen függ az összeg attól, hogy a résztvevők mit és mennyit engedhetnek meg maguknak.

28. ábra: Szolgáltatásokra szánt összeg; forrása: saját készítésű

Továbbá említették még azt, hogy korábban több dologi támogatást kaptak az államtól, amit így több dologra fel tudtak használni és így több programot, bemutatót tudtak szervezni a gyerekeknek. Mivel mostanában ez nem lehetséges, a dologi támogatások csökkentése miatt, így egyéb gyűjtésekből (pl. papírgyűjtés) próbálják az ilyen programokra szükséges összegeket összegyűjteni.

Úgy gondolom, hogy a kérdőívek által kapott információk elegendőek arra, hogy azt mondhassam, a vállalkozás létrehozása célszerű, mert úgy tűnik, hogy van igény a különböző szolgáltatásokra, programokra, és szívesen fogadnák az emberek itt Csepelen, egy ilyen jellegű vállalkozás létrejöttét.

2.3.9 A kutyakiképzésről röviden

Mivel az egyesület fő profilja a kutyakiképzés, és a kutyás terápia illetve segítő kutyák használata, így szükségesnek látom röviden bemutatni, mire kell figyelni a kutya kiválasztásánál és képzésénél.

Egy terápiás kutya képzésénél a legfontosabb célunk elérni azt, hogy a kutya minden esetben ránk figyeljen. Lehetnek körülötte érdekesebbnél érdekesebb szagok, hangok, zavaró tényezők, az ő figyelme nem irányulhat el rólunk. Ezen kívül tökéletes kontrollal kell rendelkezniük felette, amit ösztönei ismeretében könnyedén el tudunk érni. A kutya farka állat, így szüksége van egy farkavezérre, egy Alfára/Alfa párra (mivel emberek között szinte lehetetlen elérni, hogy 2 emberre ugyanolyan vezérként tekintsen, így a szemében csak egy Alfa létezik).

Ezek után következik maga a kiképzés. Terápiás kutya csak alap- és középfokú engedelmisségi vizsgával rendelkező ebből lehet, aki megfelelt a képzés megkezdése előtti vizsgálatoknak. Nem lehet agresszív, jó kapcsolatteremtő képességgel kell rendelkeznie, minden esetben nyugodtan kell maradnia simogatás, idegen emberek közeledése, akár agresszív fellépése esetén is. Ha ezeken a teszteken átmert, hozzáfoghatunk a képzésének.

A személyes képek segítségével szeretném alátámasztani a fent említett tényezőket. A fotókon jól látható, hogy parancsszó kiadása nélkül is mennyire figyel a kutya az arcomat, hogyha bármi változás állna be rajta, egy rezdülés, egy mimika, csak halkan kiadnék egy parancsszót vagy akár egy apró kézmozdulattal jeleznék, ő azonnal reagálni tudjon. A gyors reakcióidő nagyon fontos egy terápiás kutya esetében, mert enélkül nem tudná végrehajtani azt a feladatot, amire kiképezték: legyen szó vakvezető kutyáról, mozgássérült segítőről vagy rohamjelző ebről.

29. ábra: A kutyám és én; forrása: a pályamunkához készített fotó

30. ábra: Folyamatos figyelem; forrása: a pályamunkához készített fotó

2.3.10 Vizsgaszabályzatok segítőkutyaóktatóinak

A különböző segítő kutyafajtáknak mind-mind másféle vizsgakövetelményeknek kell megfelelniük. Míg a vakvezető kutyák, a mozgássérült-segítő kutyák, a siketek és nagyothallók számára képzett jelző kutyák és a rohamszerűen jelentkező állatok számára segítséget nyújtó kutyák vizsgaszabályzata nagyjából megegyezik, és a kutyák megbízhatóságát ellenőrzik, a más problémával küzdők kutyái, mint a személyi segítő kutyák és a terápiás kutyák vizsgaszabályzata komolyabb tételeket vázol fel. Számukra ugyanis egy temperamentumot vizsgáló tesztet hoztak létre, ami némely kutya bukását is okozhatja.

Ahhoz, hogy a kutya a vizsgán megfeleljen, legalább 2 éves, folyamatos képzés szükséges, mind a kutyakiképzővel, mind a leendő tulajdonossal. A vizsgán a kutyának idegen helyen, idegen vizsgabiztossal kell teljesítenie a megtanult feladatokat, hogy biztosak lehessenek benne a segítőkutya igazolványt kiadók, hogy a későbbiekben is képes lesz teljesíteni azt a feladatot, amire kiképezték. Ez nagyon fontos, mert ha egy vakvezető kutya valami idegen környezeti befolyástól kiborulna, és emiatt balesetet okozna a gazdája számára, az nagyon negatív képet festene a segítőkutyaóktatókról, ami igazából mellékes amellet, hogy mekkora traumát okozhatna a gazdájának, aki minden bizalmát a kutyába fektette: mondhatjuk úgy is, hogy a kutyára bízta az életét.

3 Következtetések, javaslatok

Az elmúlt időszakban, mióta kitaláltam, hogy miről szeretném írni a pályamunkámat, egyre fontosabbá vált számomra megfigyelni az embereket a különböző tömegközlekedési eszközökön, az utcán sétálva vagy egy bevásárlóközpontban, étteremben, felmérve azt, hogyan viselkednek egy fogyatékkal élő embertársuk megjelenésekor.

Az idén nyáron Spanyolországban töltöttem három hónapot egy három csillagos hotel éttermében, a szakmai gyakorlatomat teljesítve. Egy ilyen étteremben igen sokféle nemzetiséggel és korosztállyal találkozik az ember, akikkel a munka során kapcsolatot alakít ki, és azon idő alatt, míg a vendég ott tartózkodik óhatatlanul is felismerhetővé válik annak egy-egy társadalmából öröklött vagy tanult tulajdonsága.

Több oldalas tanulmányt tudnék arról írni, hogy az emberek hogy viselkednek más országban nyaralás közben, csak azért, mert úgy gondolják, hogy az ő országukból senki nincs jelen. A dolgozat viszont nem erről szól, mégis szeretnék egy példát megemlíteni, ami egy magyar családdal kapcsolatosan történt.

A szállodában, ahol dolgoztam, folyamatosan jöttek mentek 20-30 fős testileg és/vagy szellemileg sérült francia és spanyol csoportok, akik több hetet is eltöltöttek ott. Ezek a csoportok, hogy megtartsák a csoport-tagoknak az állandóságot, mindig ugyanazon a részen, ugyanazoknál az asztaloknál ültek, így mikor én lettem beosztva az adott területre, könnyedén meg tudtam őket figyelni és baráti kapcsolatokat kialakítani.

Egy ilyen alkalommal, mikor a csoport megérkezett ebédelni, épp egy magyar család asztalát szedtem le, viszont ők nem tudták, hogy értem, amit mondanak. Egy idősebb pár egy 13-14 éves fiúval nyaralt. A fiú természetes kíváncsisággal nézelődött, mikor meglátott egy csoporttagot, akinek valószínűleg szélütése lehetett valamikor, így az arca egyik fele mozgásképtelen volt. A fiú megbámulta a hölgyet, majd fennhangon közölte a szüleivel/nagyszüleivel hogy nézzék meg a nőt, akinek lóg a szeme. Mikor nem reagáltak rá, elkezdte páholni az apja/nagyapja kezét, és mutogatott a hölgyre, hogy ott van, nézze meg milyen csúnya. Engem ez annyira ledöbbsentett, hogy meredten ránéztem a fiúra, ő visszanézett rám, majd folytatta tovább a mutogatást.

Sajnos nem az én posztom elmagyarázni egy kisfiúnak, hogy mit illik, és mit nem, viszont ez a történet bizonyította azt, hogy Magyarországon mennyire nem ismerik jelenleg az emberek a fogyatékkal élőket, mennyire nem tanítják meg a fiataloknak azt, hogy attól, mert valaki akármilyen trauma miatt sérült lesz, nem jelenti feltétlenül azt, hogy más ember lenne, vagy nem érdemelne meg annyi tiszteletet, mint az egészséges emberek. Így nagyon fontosnak tartom, hogy az iskolákban, tantárgyi szinten, mint például az erkölcstan keretei között, beszélgessenek a tanárok a gyerekekkel ezekről a jelenségekről, hívjanak meg különböző egyesületeket, mint a NEO Segítőkutya Egyesület, vagy az Állatok az Emberekért Egyesület. Az ezekbe a körökbe tartozó emberek felvilágosítanak a kicsiket-nagyokat, hogy igen, ebben a világban élünk, és sajnálatos módon, egyre több sérült fog megjelenni, ha nem vigyázunk magunkra, és folytatjuk ezt a stresszes életmódot és folyamatos hajtást.

A kérdőívek személyesen történő kitöltése közben, majd a kitöltés után, nagyon sokat beszélgettem a különböző intézmények vezetőivel. 15 intézményt kerestem fel, és minden intézményben azzal a mondattal köszöntek el tőlem, hogy ha valóban létrehoznám ezt a vállalkozást, keressem fel őket a névjegykártyámmal, mert részt vennének a különböző programokban.

Többen elmesélték, hogy már sokszor gondolkoztak ilyesmi témájú programon az Állatok Világnapja, vagy a Fák Világnapja keretében, viszont nem találtak olyan szolgáltatási csomagot, ami ténylegesen kielégítette volna azt az elképzelést, amit kitaláltak a gyerekek részére.

Mikor megemlítettem nekik, hogy célom, létrehozni egy „paraszt udvart” is, ahol különböző haszonállatokat lehetne megnézni, megsimogatni, oda tanulmányi kirándulást indítani, az addig ódzkodó intézményvezetők is beírták a kérdőívbe a haszonállatokat. Külön hangsúlyozták, hogy mennyire jó lenne Csepelen egy ilyen lehetőség, mert a tanulmányi kirándulások általában sok utazással járnak, mivel egyik cél a Budapesti Állatkert paraszti udvara, ahol nem lehet az állatokat simogatni vagy másik cél a margitszigeti állatkert, ami nagyon messze van, illetve a Budakeszi Vadaspark, ahol sokféle állatot meg lehet tekinteni, de szintén nem lehet a közelükbe menni.

Továbbá szinte mindenhol megemlézték, hogy sok ilyen szolgáltatást vennének igénybe, viszont nincs rá keret.

Utánanéztem a ma Magyarországon fellelhető pályázatoknak, ahol kiderült, hogy sajnálatos módon, igen kevés pályázatot írnak még ki ilyen célokra. Mivel úgy gondolom, hogy a szolgáltatások ilyen irányba való elmozdulásával, és a Magyarországon egyre inkább jelen lévő állatasszisztált terápiával foglalkozó vállalkozások számának növekedésével további fejlesztésekre van szükség, így javasolnám, hogy az állam több pályázati lehetőséget állítson ki, ezeket a pályázatokat több vállalkozásnak legyen lehetősége elnyerni, illetve az állami támogatáson kívül, az önkormányzat is vegyen részt az ilyen vállalkozások, egyesületek támogatásában. Ha ez létrejöhetne, véleményem szerint egyre több iskola, óvoda és további intézmények lépnének partneri kapcsolatba az egyesülettel, vállalkozásokkal így ezzel arányosan egyre több diák kapna részletes felvilágosítást a fogyatékkal élők életmódjáról, a segítőkutyákról és a különböző terápiás célra betanított állatokról.

A szakirodalmi feldolgozásból nagyon sok információhoz jutottam, ezáltal sok következtetés és javaslat alakult ki bennem a témával kapcsolatban. Megismertem a Magyarországon jelenlévő gyógymódokat, a különböző asszisztáló állatokat, azt hogy ezek az állatok, hogyan és milyen módon segítenek a fogyatékkal élőknek a helyzetük javításán. A szakirodalmak rávezettek arra, hogy mennyit segít egy diszlexiával küzdő gyermeknek az, ha úgy próbálja kiejteni a szavakat, ha közben egy kisállatot vagy akár egy kutyát simogat. Az állatok puha szőre, a megnyugtató jelenléte mind-mind hozzájárulnak ahhoz, hogy a gyermek megnyugodjon, és ne kényszerítésnek érezze a tanulást, hanem egy izgalmas játéknak, melyet a pajtásával, egy állattal visz véghez.

Ezzel kapcsolatban egy további saját tapasztalatot szeretnék még megemlíteni, mely Spanyolországban, a szakmai gyakorlatom ideje alatt esett meg velem. Már említettem, hogy a hotelben, ahol három hónapon keresztül dolgoztam, több fogyatékkal élő csoport is megfordult. Az egyik szabadnapomon, ellátogattam a város közelében található delfináriumba, ahol különböző delfin-, fóka-, és madárshow-k várják az idelátogatókat. Itt több fogyatékkal élő csoporttal is találkoztam, de akikről a történet szól, az én szállodámból érkeztek. Közösén néztük meg az egyik delfinshowt, majd utána kifelé menet összefutottam velük. Ők felismertek az étteremből, és lelkesen üdvözöltek, beszélgettünk, meséltek arról, hogy mennyire élvezték a műsort. Ez után a közös élménnyel eltöltött nap után, a csoport még egy hetet a szállodánkban nyaralt, mely hét alatt elég mély barátság szövődött köztem és néhány csoporttag között. Akárhányszor megláttak, szaladtak köszönni, kérdezték hogyan érzem magam stb. Én ezt annak a számlájára írom, hogy az együtt átélt élmény annyira

megmaradt bennük, olyan boldogsággal töltötte el őket, hogy mikor találkoztunk, ez a boldogság újra és újra felrémlt bennük, és megint átéltek azt, amit akkor, a műsor alatt.

A pályamunka írása során megtudtam azt, hogy mely terápia milyen betegség gyógyítására, kezelésére alkalmas, így azt véleményem szerint fel tudtam használni a vállalkozás tervének kialakításánál. Ezen kívül a Loványi Eszter féle kutatás felhívta a figyelmemet, hogy mennyit segít a fogyatékkal élők társadalmi beilleszkedésének ügyében az iskolai érzékenyítő tréningek megtartása, és ez a kutatás bizonyította azt az állításomat, hogy az óvodákban, iskolákban szükség van a témában történő kutakodásra, beszélgetésre egy tanóra keretei közt.

Sokat tanultam, sok információt szereztem és arra a következtetésre jutottam, hogy több egyesület is foglalkozik ugyan az állatasszisztált terápia egyes részterületeivel, de kimondottan a tervezett egyesület által nyújtott komplex szolgáltatásokkal még egy sem, viszont igény lenne rá. A gyermekekkel, idősekkel, fogyatékkal élőkkel foglalkozó intézmények vezetői megfogalmazták, hogy erre szükség lenne és felajánlották segítségüket, támogatásukat. Ez a pozitív hozzáállás, segítő szándék teljesen megváltoztatta a hozzáállásomat: pályamunkát író diáklányként mentem be kérdőívet kitöltetni, és tettvággyal teli vállalkozóként jöttem ki, aki tele volt ötletekkel, energiával és bizonyítási vággyal.

A szakirodalom feldolgozása és a vállalkozás létrehozása további fejlesztési javaslatokat eszközölt ki bennem. Úgy gondolom, hogy a fentebb már említett állami és önkormányzati támogatásokon, és az iskolai tanrendbe való beillesztésen kívül az alábbi javaslatok is helytállóak lehetnek:

- Adománygyűjtés az óvodákban, iskolákban az állatmenhelyek számára, amiket a későbbiekben a gyerekek meg is látogathatnának, hogy lássák, mennyit segítettek az állatoknak. Ezt úgy lehetne véghezvinni, mint az iskolai papírgyűjtéseket, évente kétszer: aki hoz akár kutyatápot, akár játékot vagy etetőedényt, az kap valamilyen kitűzött, vagy oklevelet, ami bizonyítja, hogy ő segített egy fontos ügyben
- A következő években már kötelezővé fogják tenni érettségi előtt az önkéntes munkát. Véleményem szerint az utcai szemétszedésen kívül több lehetőséget is lehetne kínálni a diákoknak, például: idősök otthona látogatása, lovardáknál besegítés, lovak abrakoltatása, csutakolása, illetve különböző egyéb jellemépítő tevékenységek
- Önkéntesként részt venni olyan nagyszabású rendezvényeken, ahol különböző kutyás egyesületek tartanak bemutatókat. Azok lebonyolítása, emberek informálása, stb.

- Több munkalehetőség felajánlása fogyatékkal élők számára
- Több parasport rendezvény, futónapok mellé gurulónapok
- Szükség lenne több, nagyobb méretű kutyafuttatóra, mert az utcán kötelezővé tették a pórázhasználatot, viszont a kutyáknak szükségük van szabad mozgásra, de a jelenlegi futtatók mérete miatt ez lehetetlen
- Kutyapiszok szemetesek kihelyezése, hogy a gazdák ne hagyják a földön, amit a kutya odatermelt

A kapott információk, a felhasznált irodalom és a saját tapasztalatok arra a következtetésre juttattak, hogy ezt a vállalkozást, az Emberek az Állatokért Egyesületet létre kellene hozni, mert egyrészt segítené az empátia kialakítását minden társunk felé, másrészt ez a vállalkozás fenntartható és van iránta kereslet.

Összefoglalás

A pályamunkám célja az volt, hogy egy olyan vállalkozást hozzak létre, mely minden felmerülő igényt kielégít, nyitott minden érdeklődő számára és boldogságot hoz az állatok révén az emberek életébe.

Mivel turizmus-vendéglátás szakos hallgató vagyok, így szükségesnek éreztem az állatasszisztált terápiát elhelyezni a legmegfelelőbb turisztikai termékbe. Ennek érdekében betekintést nyerhettünk két turisztikai szektorba: az egészségturizmusba és a lovas turizmusba. Az egészségturizmusból adódóan, megismerhettünk több Magyarországon fellelhető gyógyászati módszert, mint az általános orvoslás, az alternatív gyógyászat, a természetgyógyászat és a népi gyógyászat. Ez azért volt szükséges, mert úgy gondoltam, a téma tényleges megértéséhez fontos tudni azt, hogy melyik gyógyászati módszerbe illik bele az állatasszisztált terápia.

A téma megértéséhez tudnunk kell az előzményeket, hogy miért és hogyan alakult ki ez a gyógyászati ág, vagyis az állatasszisztált terápia. Ehhez szükséges volt bemutatni a történeti adatokat így felvázoltam a mozgásterápia történetét, majd az állatasszisztált terápia kialakulását írtam le.

Fontos volt, hogy már a pályamunka elején megértsük, hogy miért is fontos a fogyatékkal élők számára az állatasszisztált terápia megléte, ezért a szakirodalom feldolgozásában bemutattam a különböző asszisztáló állatok mibenlétét, a velük történő gyógyítás aspektusait, illetve felhasználtam egy cikket, mely 1 éves kutatás eredményeit vázolta fel nekünk. Ez a cikk azért olyan fontos a pályamunka szempontjából, mert bizonyítékokat szolgáltat arra, hogy a társadalomnak, az embereknek szüksége van az állatok asszisztálására ezen kívül a létrehozandó vállalkozásom szolgáltatási palettájára.

Mindezek után láttam neki bemutatni egy, az enyémhez hasonló szolgáltatási palettával rendelkező vállalkozást, a NEO Segítőkutya Egyesületet. Mivel ezzel az egyesülettel önkéntesként több rendezvényen részt vettem, ezen kívül a vezetőséggel mélyinterjút készítettem, úgy gondolom, hogy megfelelő információkkal rendelkezem egy vállalat létrehozásához. Így a megszerzett információk és ismeretanyagok segítségével dolgoztam ki a saját vállalkozásomat, annak telephelyét, szolgáltatási palettáját és kialakítását.

A vállalkozást lehetőségeimhez mérten, de terveim alapján 4 év alatt hoznám létre. Az első év ütemterve a kutyás részek kialakítása, így a kennelek és futtatók megépítése, kutyás szolgáltatásnyújtás beindítása. A 2. évben a lovas részek, így a karám és az istállók létrehozása a terv, ezen kívül a lovak és a kistestű állatok betelepítése az irodába és az istállóba. Mivel ebben az évben a terv alapján elkészültek a lovagoltatáshoz szükséges részek is, a lovas foglalkozásokat is igénybe vehetik az érdeklődők. A 3. év terve szerint létrehoznánk a haszonállatok ólját és legelőjét, ezen kívül a baromfiudvart, és újabb szakembereknek nyújtanánk munkalehetőséget. A 4. évben az ütemterv szerint építkezési feladat már nincs, a teendő a hiányzó állatok betelepítése és az összes további szolgáltatás beindítása.

Azért, hogy az elméleti és gyakorlati információk biztosan a legfrissebb és legpontosabb adatokat tükrözzék, készítettem egy kérdőívet, amit a Csepelen található szinte összes óvoda, általános iskola és középiskola intézményvezetőjével kitölttettem. A kérdőívek mellé további ötleteket, tapasztalatokat osztottak meg velem személyes elbeszélgetésünk alatt, amiket szintén felhasználtam a pályamunkám elkészítése folyamán.

Miután elkészültem a vállalkozás kiépítésével, bemutattam a saját tapasztalataimat és leírtam az intézményvezetők ötleteit, illetve a saját javaslataimat.

Remélem, hogy a pályamunkámban sikerült egy olyan vállalkozást létrehoznom, mely, ha egyszer megvalósulna, a dolgozat elején kitűzött célomat elérhetném vele, és segíthetnék sok embernek a boldogulásban, fejlődésében.

Irodalomjegyzék

Szakirodalmak

BALAJTI ILONA: Mozgásterápia alapjai: gyógytorna. Debreceni Egyetem, Debrecen

DR. GUTH LÁSZLÓ (2011): Turisztikai termékek. Szent István Egyetem, Gödöllő

JAN FENNEL (2000): Kutypsichológia. Magyar Könyvklub, Budapest

KLAUS-CHRISTOF SCHIMMEL (1992): A természetgyógyászat tankönyve. Sanitas Természetgyógyászati Alapítvány, Szeged

DR. KOMOR LEVENTE (2011): Személyes vezetés. Szent István Egyetem, Budapest

LOVÁNYI ESZTER, PICZKÓ KATALIN (2013): Társadalmi szemléletformálás és integráció támogatása segítőkutyák bevonásával, avagy a négylábú segítőtársak sokrétű szerepe. Gyógypedagógiai szemle, Budapest

DR. SÁTORI ÁGNES ÉS KIS RENÁTA (2003): Az állat asszisztált terápiák elmélete és gyakorlata I. Szent István Egyetem, Budapest

SZALAY ATTILA: Mozgásterápia. Szent István Egyetem, Gödöllő

VÁSÁRHELYI TERV TOVÁBBFEJLESZTÉSE (I. ütem) Tájgazdálkodási Kézikönyvsorozat (2008): A vidéki turizmus

Egyéb irodalmak

Általános művészeti portál (2012): Delfinterápia. <http://prae.hu/prae> [Letöltés: 2012.12.21.]

Babafalva (2012): Delfinterápia. <http://babafalva.hu/delfinterapia-gyogylas-a-tenger-angyalaival/> [Letöltve: 2012.12.21.]

Csepeli Meteor Kutyakiképző Iskola (2013): Versenytárs. <http://meteorkkicsepel.gportal.hu> [Letöltve: 2013. 10. 10.]

Házi kedvencek (2012): Egyéb asszisztáló állatok. <http://hazikedvencek.hu/> [Letöltve: 2012.12.21.]

Magyar Elektronikus Könyvtár (2013): Népi gyógyászat. <http://mek-oszk.hu/02100/html/3-2120.html> [Letöltve: 2013. 10. 14.]

Mamavilág (2012): Delfinterápia. <http://www.mamavilag.hu/delfin.htm> [Letöltve: 2012.12.21.]

NEO Segítőkutya Egyesület (2013): Hasonló vállalkozás bemutatása. <http://segitokutya.net/2010/12> [Letöltve: 2013. 10. 14.]

Négylábú Doktorok (2012): Lovas terápia. <http://negylabudoktorok.mindenkilapja.hu/html/18209157/render/terapia-allatokkal> [Letöltve: 2012.12.21.]

TheseSecret.hu – a vonzás törvénye (2013): Delfin terápia. <http://thesecret.hu/blogok/dark-moon/delfin-terapia> [Letöltve: 2012. 12. 21.]

Varázslatos gyógynövények – Herbs of magic (2013): Népi gyógyászat. <http://herbsofmagic.blogspot.hu/nepi-gyogyszat.html> [Letöltve: 2013.10.14.]

Wikipédia (2013): Egészség. <http://hu.wikipedia.org/wiki/Eg%C3%A9szs%C3%A9g%C3%BCgy> [Letöltve: 2013.10.14.]

Wikipédia (2013): Alternatív gyógyászat. http://hu.wikipedia.org/wiki/Alternat%C3%ADv_gy%C3%B3gy%C3%B3d%C3%A1s [Letöltve: 2013.10.14.]

Wikipédia (2013): Természetgyógyászat. <http://hu.wikipedia.org/wiki/Term%C3%A9szetgy%C3%B3gy%C3%A1s> [Letöltve: 2013.10.14.]

Wikipédia (2013): Népi gyógyászat. http://hu.wikipedia.org/wiki/N%C3%A9pi_gy%C3%B3gy%C3%A1s [Letöltve: 2013.10.14.]

Mellékletek

1. számú melléklet

Delfinterápia alkalmazása egy mozgás- és egyéb fogyatékkal élő fiú esetében

31. ábra: A sérült fiú bevitele a medencébe; forrása: saját fotó

32. ábra: A sérült fiú bevitele a medencébe 2; forrása: saját fotó

33. ábra: A sérült fiú bevitele a medencébe 3.; forrása: saját fotó

34. ábra: Delfinsimogatás; forrása: saját fotó

35. ábra: A fóká közelsége a nézőkhöz; forrása: saját fotó

36. ábra: Előkészületek a delfinsimogatáshoz; forrása: saját fotó

37. ábra: A delfinekkel való kapcsolatot; forrása: saját fotó

38. ábra: Öröm a kislány arcán; forrás: saját fotó

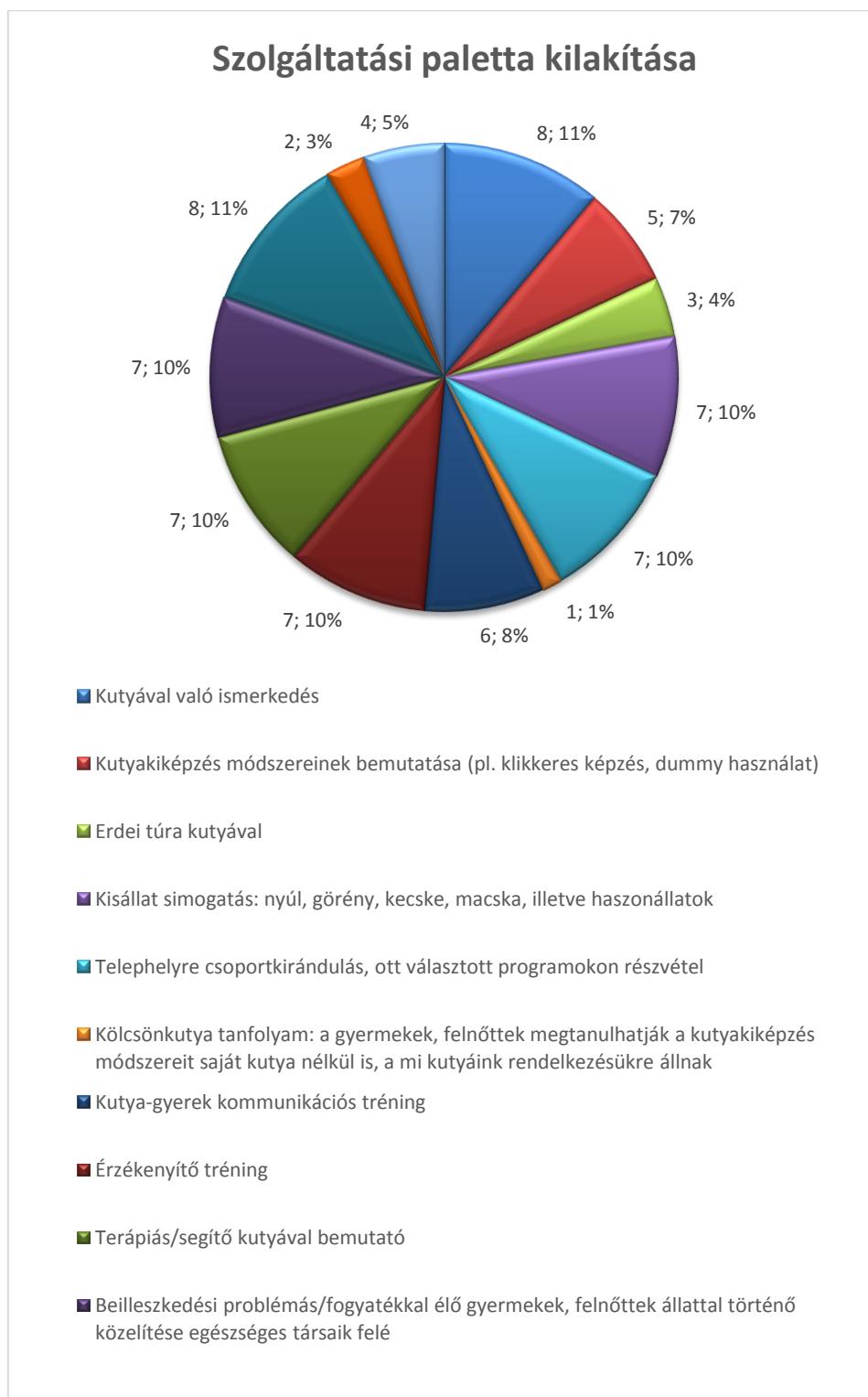
2. számú melléklet

Tervraajz

3. számú melléklet

Szolgáltatási paletta kialakítási diagram

40. ábra: Szolgáltatások; forrása: saját adatok alapján

4. számú melléklet

Kérdőív

Üdvözlöm!

Pályamunkámban egy olyan vállalkozást hoztam elméletben létre, mely állatasszisztált terápiával, segítő kutyák képzésével foglalkozik, ezen kívül különböző kutyás és egyéb állatokkal kapcsolatos szolgáltatásokat nyújt. Hogy felmérjem, milyen szolgáltatásokra lenne igény egy ilyen vállalkozás kapcsán, szükségem van az Ön segítségére. Egy ezzel kapcsolatos kutatásban kérem a részvételét, nem mint magánszemély, hanem mint egy intézmény dolgozója.

Hogy a témával kapcsolatban megbízható és érvényes információkat szerezzek, arra kérem, hogy a lehető legpontosabb válaszokat adja.

A kérdőív kitöltése anonim módon zajlik. Az adatokat csak összesítve elemzem és mutatom be dolgozatomban, úgy, hogy az egyéni információk sehol sem azonosíthatóak.

A kérdőív kitöltése körülbelül 5 percet vesz igénybe.

Köszönöm segítségét!

Kérem, írja be intézménye adatait!

Település: _____

Intézmény típusa (Kérem húzza alá!):

- Óvoda
- Általános iskola
- Szakközépiskola
- Gimnázium
- Szociális intézmény
- Idősek otthona

Intézményben betöltött munkaköre: _____

Ön, mint a fent felsorolt intézmények egyikében dolgozó személy, szükségesnek tartja-e, hogy az emberek érzékenyítő tréningeken vegyenek részt annak érdekében, hogy megismerve a mozgássérült, illetve fogyatékkal élő társaikat, ne érje azokat hátrányos megkülönböztetés?
(Érzékenyítő tréningnek nevezzük, amikor egy kisebb-nagyobb csoportban előadást tartanak a sérült életformáról, tapasztalatokról, és megválaszolják a felmerült kérdéseket; fontos része a tréningnek a sérült és kutyája bemutatója, illetve több terápiás kutya részvétele, hogy a feszültséget csökkentsük)

igen

nem

Az Ön intézménye szívesen fogadna-e bennünket, hogy különböző rendezvények keretein belül, a szolgáltatásainkkal segítsünk felvilágosítani a gyermekeket, felnőtteket - családtagjaikkal egyetemben -, hogy

mi a teendő kutyatámadás során

igen

nem

hogyan kell bánni egy állattal

igen

nem

segítsük a fogyatékkal élő gyermekek, felnőttek beilleszkedését egészséges társaik közé?

igen

nem

Milyen szolgáltatásokat vennének igénybe? (Kérem karikázza be a lehetőség betűjelét! Több lehetőség is bejelölhető, de maximum 5!)

- A. Kutyával való ismerkedés
- B. Kutyakiképzés módszereinek bemutatása (pl. klikkeres képzés, dummy használat)
- C. Erdei túra kutyával
- D. Kisállat simogatás: nyúl, görény, kecske, macska, illetve haszonállatok
- E. Telephelyre csoportkirándulás, ott választott programokon részvétel
- F. Kölcsönkutya tanfolyam: a gyermekek, felnőttek megtanulhatják a kutyakiképzés módszereit saját kutya nélkül is, a mi kutyáink rendelkezésükre állnak
- G. Kutya-gyerek kommunikációs tréning
- H. Érzékenyítő tréning

- I. Terápiás/segítő kutyával bemutató
- J. Beilleszkedési problémás/fogyatékkal élő gyermekek, felnőttek állattal történő közelítése egészséges társaik felé
- K. Kutyatamadás kiküszöbölése, ha megtörtént, mik a teendők
- L. Lovaglás
- M. Ló gondozás - lovaglás

A szolgáltatásokat hol vennék szívesebben igénybe?

- a telephelyünkön,
- az Önök intézményén belül
- külső helyszínen (például: park, más intézmény, stb.)

Ha igényt tartana a szolgáltatásra, milyen időintervallumban látná szükségesnek a foglalkozások megtartását egy-egy csoport részére?

fél óra

2 óra

1 óra

egyéb:

óra

Milyen állattal ismerkednének szívesen, illetve fogadnák intézetükbe terápiás célokból? (Kérem rangsorolja a lehetőségeket! Ha valamely állatot egyáltalán nem vennék igénybe, kérem a 0 beírását a vonalra!)

_____ kutya

_____ ló

_____ macska

_____ haszonállat

_____ nyúl

_____ egyéb, és pedíg: _____

_____ görény

_____ tengerimalac

Hogyan vennék igénybe a szolgáltatásokat?

- Csak akkor tudjuk igénybe venni, ha ingyenes
- Pályázat esetén partnerként szeretnénk részt venni
- Adott összeggel támogatnánk a vállalkozást

Ha csak pénzügyi ellenszolgáltatás mellett valósulhatna meg a foglalkozásokon való részvétel, akkor mennyit lennének hajlandók/tudnának fizetni?

- Max. 10 ezer Ft/foglalkozás
- Max. 20 ezer Ft/foglalkozás
- Egyéb

Elhoznák-e családtagjaikat, barátait a foglalkozásainkra?

igen

nem

Köszönöm a válaszokat!

5. számú melléklet

NEO Segítőkutya Egyesület, mélyinterjú

Milyen forrásokból tudják finanszírozni az egyesület működését?

Tagi befizetések, pályázatok, adó 1%-a

Gyakran kapnak adományokat? Milyen jellegű, és melyik a leggyakoribb?

Tárgyi adomány:

- számítógép a MOL-tól, 5 db
- kutyafelszerelések a Julius K9-től (hám, póráz, labda)

A Szerencsejáték Zrt. 200 000 Ft-ot adományozott

Hányan vesznek részt az egyesület működésében? Vannak-e aktív és passzív tagok, ill. eseti segítők?

Összesen 24 tag, abból 16 aktív tag, 5 eseti segítő, illetve sok további segítő, pl. fénymásolás, médiakapcsolat

Milyen marketing- ill. reklámtervet alkalmaznak a segítők keresésére?

facebook, honlap, nők lapja, HVG, honlapon minden megtalálható a sajtó címszó alatt

A szervezet képezi ki a kutyákat?

Igen, 4 kiképző (habilitációs kutyakiképző) OKJ tanfolyamon lehet ilyenné válni

Átlagosan mennyi ideig tart egy kutya kiképzése?

2 év, folyamatosan képezik, de alap szintet el lehet érni másfél év után

Mennyibe kerül maga a kiképzés? (eszközök, helyszín)

Pályázatokból fedetik, ha az nincs, akkor önerőből

Kell finanszírozni az útiköltséget, az élelmet, a rendszeres orvosi felügyeletet

1,9-2 millió Ft egy kutya kiképzése

A leendő gazdi részt vesz-e a kutya kiképzésében?

Igen, magánál a gazdánál történik a képzés

Milyen korú kutyák vehetnek részt a programban?

A NEO választja ki a megfelelő tenyésztőket, szülőket, és így hozzák létre a kutyusokat, majd azok közül kiválasztják a megfelelőt

Mennyiben igényel más kiképzést egy kutya kül. fogyatékkal élők számára?

Más-más típusú kutya kell

Hallássérült -> határozott kutya

Rohamjelző -> érzékeny

Miért kutyákat használnak segítő ill. terápiás célból? Gondoltak-e már más állatra?

A kutya alkalmazkodik, praktikus; majom, ló: nehezebb kiképezni, akaratos, könnyen bekattan ha stresszhelyzetbe kerül

Melyik korosztály a legfogékonyabb az érzékenyítő tréningek során?

6. osztály alatt, mert még fel merik tenni a kérdéseket, nincs bennük a pubertás félénksége és a társaik lenézése miatti félelem

Működésük óta tapasztalnak-e változást az emberek hozzáállásában?

Az érzékenyítő tréningek nagyon pozitív eredményeket mutatnak, egyre több szervezet foglalkozik ilyennel, egyre több ember ismeri meg a mozgássérülteket stb. A legnagyobb változás a hallássérülteknél van

Gazdasági adatok:

tagdíj bevétel: 5000 Ft/év

pályázati bevétel tavaly: 2,9 m Ft, segítő kutyás 7,1 m Ft, önrészes támogatás 5 m Ft

szervezeti adomány 100 e Ft

Magánszemélyektől 50 e, 20 e Ft, illetve a bemutatókon sok pénzt kapnak